okup
eyen
ince,
taraf
i ve

izler

önce
kre-
erir.
faza
kul-
nız.
biniz.

Yarım Ay

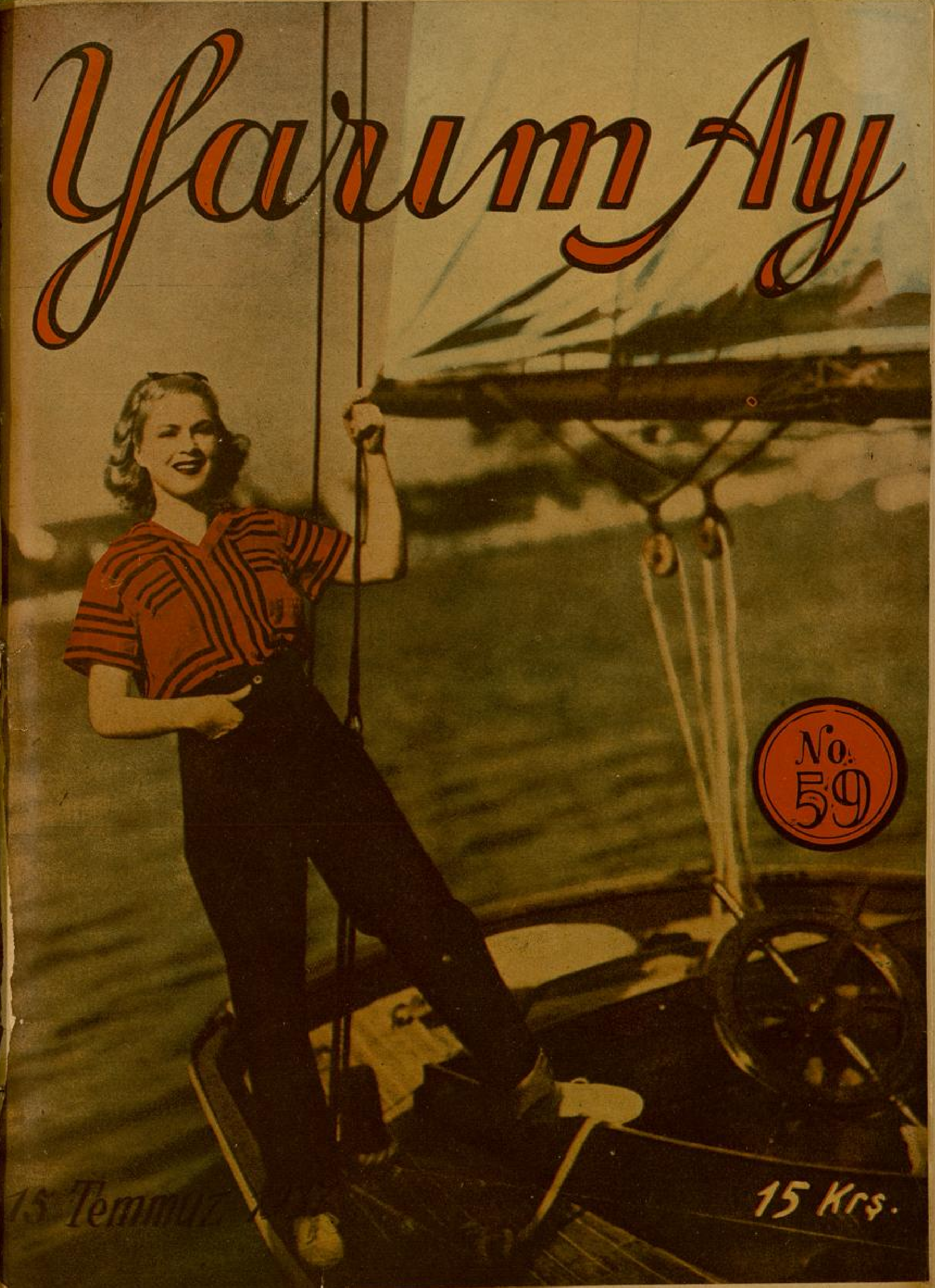

No. 59

15 Temmuz

15 Krş.

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi: İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı: Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 " 350 Kr. } Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon: **23607** *Telgraf adresi:* **Resimliay** *Posta Kutusu:* **629**

Rica: **1)** İdare işlerine ait muhaberelerin; **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**
Yazı " " " : " " " Yazı "
Bilmece " " " : " " " Bilmece Memurluğu
adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

Tarihî Dedikodular:

İKİ ESKİ DOKTOR YAZICIMIZ

Yazan: *Abdurrahman Adil Eren*

Bundan elli sene evvelki matbuatta iki doktor temayüz etmişti:

Biri doktor Hüseyin Hulki, diğeri doktor Bafralı Yanko..

Doktor Hüseyin Hulki ince vucutlü, uzun boylu, karakaş ve kara gözlü, bir parça çiçek bozuğu idi.

Doktor Bafralı Yanko orta boylu, beyaz tenli, kumral bıyıklı, elâ gözlü, yanaklarından dokunulsa kan fışkıracak bir gençlik ve güzellikte idi. Sirkeci garından çıkar, kırmızı fesini arkasına diker, mor yakalı ve kollu askerî doktor caketinin ilikleri açık olduğu halde Babıâli caddesinden yukarı doğrulurdu. Ya Karabetin, ya Kasbarın, veyahut Arakelin kitapçı dükânına girerdi.

Doktor Hüseyin Hulki, Nalpas eczanesinde hastalarını muayene eder idi. Nalpas eczanesi, Nemli zadelerin, bir kötü, salaş barakayı yıktırarak Babıâli ve Sirkeci caddelerinin iltisak mahalli olan köşede yaptırdıkları güzel ve şerefli bir bina idi. O zaman Sirkecinin en güzel binası bu bina olmuştu. Bugün Beşir Kemal eczanesi adıyle maruf olan eczane Nalpas eczanesi idi.

Doktor Bafralı Yanko da asker olmasına, Mektebi Tıbbiye hocalarından bulunmasına rağmen, karşısındaki Vafyadis fotoğrafhanesinin bulunduğu köşebaşı binada üçüncü katta bir muayene hane sahibi idi.

Bu iki doktorun, o zamanki yevmî gazetelerde sık sık yazıları çıkardı: Sabah, Tercümanı-Hakikat ve Vakıt sütunları bu doktorların faydalı, tatlı yazılarıyle haftada iki üç gün süslenirdi. Herkes lezzet ve istifade ile okurdu.

Bu doktorlar kitap şeklinde de eserler vücude getirdiler. Tıp âleminde, tıp hareketlerinde temayüz ettiler.

Doktor Hüseyin Hulki genç yaşında vereme tutulmuş idi. O zamanlar Berlinde doktor Koch namında bir doktor temayüz etti. "Vereme aşı buldum!„ iddiasında bulundu. Doktor Hüseyin Hulki heman Berline koştu: "Hem kendi derdime, hem de hastalarımın derdine ilâç bulundu,, deye sevindi. Halbuki söz bir şayıadan, bir zandan ibaret imiş. Doktor Hüseyin Hulki Berlinden meyus döndü ve birkaç sene sonra âlemi faniye veda etti.

Genç ve gürbüz Bafralı doktor Yanko ise düne kadar muammer oldu. Birçok senelerden beri kalbinden rahatsız idi. Birçok seneler azap ve ıstırap içinde ömür geçirdi. Beş sene evvel birkaç kere görüştük. Maddî ve manevî ıstıraplarını dökedurdu. O da nihayet bu fani dünyadan göçtü!...

Araplar: «Her şahsın nihayet tadacağı ölüm şerbetidir» derler. Fakat doktor Hüseyin Hulki olsun, Bafralı Yanko olsun; hayatlarını boşa geçirmediler. Çalıştılar, yazdılar ve eserler bıraktılar:

Baki kalan bu kubbede bir hoş seda imiş.

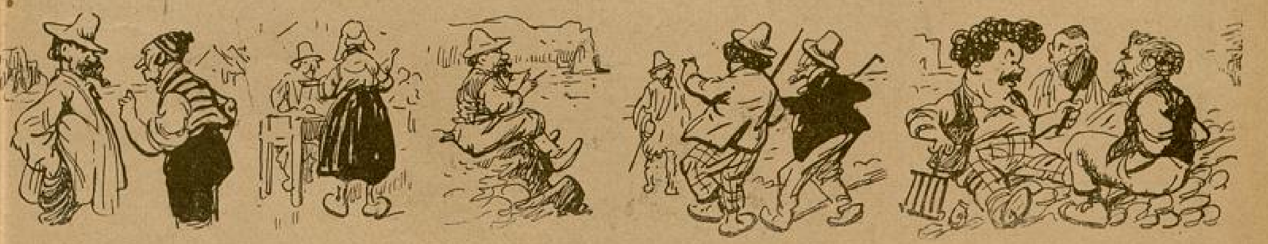

ÖĞRETMENLERİN YAZ TATİLLERİ

Büyükadada yer arayan bir öğretmen:

Öğretmen: —Bir ay kalacak olursam, yemek ve yatmak için günde ne isteyeceksiniz?

Büyükadalı pansiyoncu: — Çok birşey değil Bayım; günde üç yemek, temiz bir oda için ancak üç buçuk lira!..

Öğretmen: —Yani ayda?..

Pansiyoncu: Ayda.. ayda Bayım 105 lira tutar ama siz 100 lira veriniz!

Malûm ya adaların suyu kıttır, onun için, su parası ile elektrik masrafı bu hesaba dahil değildir usulen!.

Öğretmen: 100 lira, yani bizim aylığın iki misli!...

Polonez köylü pansiyoncu:

Nasıl Bayım? Yemeklerden, odanızdan memnun musunuz? Bu gün geleli üç gün oldu. Üç gün denemeden sonra kalıp kalmamak için karar verecektiniz?

Öğretmen — Bayan Elenka!.. Odanız cidden temiz, servisinize de diyecek yok; yemekleriniz hem bol ve hem de nefis. Yalnız malûm ya biz öğretmenler zengin adamlar değiliz. Bir ay kalacak olsam...

Pansiyoncu — Anladım Bayım anladım 200 yerine sizden günde 175 kuruş alırız emi?..

Öğretmen Şilede:

(Şilenin kayalıklarında oturmuş, Karadenizin engin sularını seyrederken) Hay Allah razı olsun şu Şile Başöğretmeninden! Bana «tatilde hava değiştirmek ve dinlenmek için bizim kasabaya gel, memnun olursun!» demişti.

Adamcağızın hakkı varmış: Deniz üzerinde havalı ve temiz bir oda; günde dört beş defa yemek.. herşey hem bol ve hem nefis. Buna karşı vereceğim de ayda yirmi; lira üç aydan evel şehre kim döner?

Yurdda gezinenler!..

Vay bizim Direktör Bilsel de burada. Ne güzel tesadüf!. Hoş geldiniz, safalar getirdiniz!.

Direktör Bilsel—Tatili geçirmek için dört yana başvurdum. Doğrusu, bütçeye uygun gelen yerler rahatımı temin etmedi; rahatımı temin edecek yerler de bütçeye denk gelmedi. Aldım iki aylık Devlet Demiryolları aile pasosunu, şimdi yurdu baştanbaşa dolaşacağım.

Seyahatıma İzmitten başladım....

— Hangi hat üzerinde yolunuza devam edeceksiniz?

— Eskişehir-Ankara -Sivas -Malatya -Elâziz - Diyaribekir-Adana üzerinden doğru İzmire!

— Biz de öyle, biz de öyle Bay Direktör!..

Tatili en ucuz geçirenler!..

Birinci Öğretmen: Yahu bu ne hal!.. Bir elde tava, bir elde ısgara, ne işler görüyorsun?

İkinci Öğretmen — (Arkada görünen üçüncü öğretmeni göstererek) Üstatla düşündük, taşındık: Çoluksuz çocuksuz.. gürültüsüz patırtısız.. hem temiz ve hem de ucuz bir yazlık neresi olabilir diye! Aklımıza Tabiattan istifade geldi; çadırı yüklenince çıktık Çamlıca tepesine! Odamızı kendimiz düzeltiyor.. yemekleri kendimiz pişiriyoruz; tabiî bulaşığı yıkamak da lâzım; indik su başına!...

— Doğrusu bu fikrinize hiç diyecek yok!.. Parasız ev.. en temiz hava.. dilediğiniz yemekler!.. Güzel ve bol su. Otomobil, tramvay, satıcı, çoluk çocuk gürültüsü yok!,. Desenize!.. Siz burada hem dinleniyor, ve hem de gelecek sene vereceğiniz Ev idaresi dersinin tatbikatını yapıyorsunuz!..

DÜNYA ve AHRET HESAPLARI

★

— Bu anlatacağım hikâye, eski ve olmuş bir vak'adır. Eski diyorsam, pek uzak değil; bundan kırk, kırkbeş yıl geriye dönelim.

Yakacıkta Sanatoryomla « İngilizin Köşkü » denilen küçük şale arasındaki çiçek bahçesinin soluna düşen yüksek çamların gölgesine konulmuş kür şezlonklarına uzanmış; arada bir uyandıkça, konuşuyorduk.

Arkadaşım, göğsünün üstünden kayan battaniyesini ince parmaklı sinirli ellerile düzeltti, ve gördüklerinden başka şeyler görmeği hayal eden bir göz gezdirişle etrafına bakındıktan sonra, rüzgârın savurup dağıttığı reçine kokularından başka bir koku arayormuş gibi havayı kokladı:

— Şimdi, bir ciğara isterdi!

Bunun imkânsızlığını içinden duyarak, acı acı bir gülümseme ile, soluk gözlerini kapadı:

— Taksirat!

Başını yastıklara dayadı, yarı açılan gözkapakları arasından, dumanlar içinde kaybolarak büsbütün uzaklaşmış Adaların silik karartılarına bakıyordu:

— Evvet, bu anlatacağım şey, eski ve olmuş bir hikâyedir, nereden aklıma geldi?

Bir gülme başlangıcını andıran bir değişişle yüzünün çizgileri bir ân kırıştı ve düzeldi:

— İnsanların kafası da tuhaf!.. Durup dururken, hiçbir sebep yokken, kafasının içinde, bir pencere açılıveriyor!.. Eskileri, hattâ çok eskileri, büsbütün unuttuğunuzu sandığınız hatıraları, o pencereden görmeğe başlıyorsunuz...

Sessiz sessiz gülüyordu:

— Üsküp kadısı ile Üsküplü Faizci Hocayı, şimdi ne münasebetle hatırladım.

Ben, hatıraların, sebebsiz, kendiliklerinden uyanıvereceklerine, daha doğrusu, hatıraların hayatiyetine inanmam. Sesler, ışıklar, renkler, şekiller; duyduğumuz, gördüğümüz, süründüğümüz, kokladığımız herşey, hatıralar dünyasının binbir penceresinden birini açıverir.

Arkadaşım, biraz evvel dalmştı; çamların gerisindeki fideliğe konup kalkan âvare birkaç yabanarısı, yattığımız şezlonkların üstünde bir müddet uçuşmuşlar; ve bir tanesi, âdeta bir ısrarla arkadaşımın başı ucunda, vızıldıya vızıldıya devirler yapmıştı.

Yabanarısının vızıltısını uykuda duyan arkadaşım, kimbilir, ne rüyalar görmüş, yahut, bu vızıltılar, onun rüyalrına ne şekillerde girmişti?

Arkadaşım:

— Evet...

Dedi, fakat birden durdu; aşağıda mutfağın arka kapısı önündeki demir sandıklara arabasını yanaştıran çöpcüye bakmağa başlamıştı. Çöpçünün ağzında dumanı tüten bir ciğara vardı.

Arkadaşım, gözlerini kapamıştı; neden sonra, dalgınlıktan uyandı:

—Üsküp Kadısı ile Üsküplü Faizci Hocayı anlatıyordum, değil mi?.. Kadı da, kadı idi; eski bir halk tabiriyle söyleyim, "Domuz kadılardan„; Faizci Hoca da, memlekette adı anılır ve hatırı sayılır, hocalardandı.

Kadı, ne zamandanberi Üsküpte bulunuyordu; bunu, o vakıt bile pek iyi hatırlamıyorum. Eskiden, yerini beğenen bir memur, tarafını bulur, artık oraya postu temelli serer, otururdu. Hele şer'i mahkemelerin, hiç kontrolu yoktu. Kadı, Üsküpte yerleşmişti; ve har vurup harman savuruyordu. Hani, bir adamı çekiştirmek için, « Onun yediği haltı, Serezin kadısı yememiştir.!„ derler ya; ben, Serezin bu meşhur kadısını görmediğim ve marifetlerini de bilmediğim halde; bizim kadının yediği haltları, o meşhur kadı yememiştir! diye bilirim.

Hocanın eline geçen rehinler, bir daha sahibinin eline dönmezdi.

Hızla kapanan bir kapağın çıkardığı kuru takırtı, bir tekerlek gıcırtısı, arkadaşımın dikkatini, yine mutfak tarafına çevirmişti.

Çopcü, arabasını, yandaki ara yola çekiyordu; ağzında ciğara yoktu. Boş çöp sandıklarını koklayan beyazlı, sarı üç kedi, arabanın ardı sıra koştular.

Arkadaşım, ince parmaklı sinirli ellerile battaniyesini okşıyan bir düzeltişle göğsü üstüne bastırdı:

— Kadıya da, kadının mahkemesine de bir işim düşme

Yazan:

MAHMUD YESARİ

di, hamdolsun, fakat Kadının ve mahkemesinin işleri o kadar açıktı, o kadar dilde geziyordu ki.. acaba iftira mıydı? diye kimseye şüphe gelmiyordu. Faizci Hoca için, adı anılır, hatırı sayılır, demiştim, öyle değil mi?.. Hakikaten de öyle idi.

Zamanın telâkkilerine göre, kelli felli bir hoca efendi idi. Yüzüne karşı «Faizci Hoca!» demek.. acaba kimin haddine idi? Şunu da söyliyeyim ki hoca, boş adam değildi. Kendi ilmini biliyordu. O zaman için; bu, kâfiden daha çok fazla birşeydi! Hoca, her işini kitaba uyduruyordu. Yalnız, size, şunu da hatırlatmalıyım ki; herhangi bir işi, kitaba uydurmak bir ilimdi ama, kitaba uydurmayı bilmek te bir hünerdi. Eski zamanlarda, bir şahsiyetten bahsolunurken, «İlim ve hüner sahibi» dir, derlerdi. "İlim ve hüner„ in hakikî mânalarını, mektepte değil, hayatda öğrendim.

Gölgesinde yattığımız ağaçlardan birinin yüksek dalları arasından bir büyük kozalak düştü. Bu kozalağın kopmak üzere olduğunu görüyor, düşmesini mi bekliyordu? Arkadaşım, gözünü bile kırpmadı; ses ve bakışları uzaklarda idi:

— Faizci Hoca, sağlam kefil ve paraya çevrilmesi kolay rehin gösterilirse, borç para veriyordu. Hocanın senet hünerlerini, size şimdi anlatamam. Anlatmağa kalksam, beceremem; çünkü onun hesaplarına benim değil, kendisinden gayri, kimsenin aklı ermemiştir. Faizi nizami alır. Çifte senet yapar; sonra "Senedi tevhidi" der, senetleri biribirine karıştırır, senetlerin birine rumî, öbürüne hicrî tarihler koydurur, bunları birleştirince ayrı faizlerden ayri faizi mürekkepler çıkartır.

Arkadaşım, yine sessiz sessiz gülmeğe başlamıştı:

— Size bunları söyliyorum ya, belki bu, tamamiyle bu söylediklerimin aksidir. Yalnız, muhakkak olan birşey varsa, hoca, şer'î ve nizamî faiz, diye, resülmalin iki mislini, hattâ üç mislini alır, borçluyu kuru tahtaya oturtur, hocanın eline geçen rehinler, bir daha sahibinin eline dönmezdi. Hocanın faizciliği, kendisine sorarsanız, bir ticaret, «Kâr ve kisp» değil, bir «Emri hayır» dır. Hocanın mantıkı ile de kafanızı şişirmiyeyim.

Arka yolda bir köpek havlıyordu; arkadaşım, yüzünü ekşitti; ince uzun parmaklarını, koparacakmış gibi battaniyeye geçirmişti.

— Kadı ile Hocanın aralarından su sızmıyor; içtikleri su, ayrı gitmiyordu. Bu iki kurnaz insandan da başka türlü hareket beklenir mi?

Hoca, kadıya muhtaç! Çünkü, bütün hilelerini ve hesaplarını kitaba uyduran Hocanın, kadı ile dost olması lâzımdır. Kadı da, Hocaya muhtaç! Çünkü Hoca, memleketin yerlisi ve dediğim gibi adı anılan, hatırı sayılan bir şahsiyettir. Yerini beğenmiş, işini tıkırına koymuş bir adam, yani Kadı efendi, böyle mühim bir şahsiyetle bozuşur da postu tehlikeye koyar mı? İki canbazın bir ipte oynıyamayacaklarını bilen bu iki canbaz, ayrı ayrı iplerde oynayıp duruyorlardı. Günlerden birgün, Kadı efendi, Faizci Hocayı bir kündeye getirir; yani hocanın on iki sarı altınını «karezen» alır. Kadıya para kaptırmak, sizin, benim, şunun, bunun gibi alelâde insanlar için, pek şaşılacak mesele değildir, hattâ çok adi bir iştir. Kadı efendinin bu husustaki "İlim ve hüner„ i, müthiştir. Fakat Hocanın para kaptırması da, dünyadaki şaşılacak şeylerin en müthişidir. Demek ki, Kadı efendinin "İlim ve hüneri, Hoca efendinin "ilim ve hüner„ inden bir kat üstünmüş!

Kadı efendinin, nasıl bir kadı efendi olduğunu, şimdi bir parçacık anlayabildiniz, sanırım!

Uzaktan akseden bir tren düdüğü, arkadaşımın sözünü kesmişti; birkaç saniye, fidelikteki yaban arılarının vızıltılarını dinledik.

— Kadı, ne yapmış, ne söylemiş, hattâ ne vadetmiş, bunu kimse öğrenememişti. Çünkü, Kadı, hiç sesini çıkarmıyordu; Hoca, hafiften dert yanıyor, yanıyor amma, işin bu tarafını açmağa yanaşmıyordu. Parayı kaptırdıktan sonra hocayı fena telâş almıştı. Kadı, kös dinlemiş ve içi geniş bir insan olduğu için, hocanın telâşına aldırmak şöyle dursun, bıyık altından gülüvermekte idi.

Arkadaşım, sessiz sessiz gülüyordu:

— Hoca, dertli olmuştu. On iki sarı altın, hoca için, büyük bir para değil. Hoca, on altınla, yüz altınla yıkılmaz. Fakat enayi yerine konmak, nefsine ağır geliyor..

Düşünür gibi bir ân durduktan sonra devam etti:

— O tarihte, çarşıda bir dükkânımız vardı... Hoca, arasıra, bizim dükkâna uğrar, bizimle, gelen giden müşterilerle lâf atardı. Başı derde yanalı, hoca, bir yerde durup oturamıyordu. Günde, sekiz on kere bizim dükkâna geliyor; tesbihini çekerek homurdanıyor, homurdanıyor, sonra birdenbire fırlayıp çıkıyordu. Hocadan bir korkumuz yoktu. Fakat yaşlı adamdır, bunca yıllık tanıdıktır, ahbabtır, diye kalbini kırmak istemiyor, istiskal etmiyorduk. Gel gelelim, iş zamanı, eşekarısı gibi vızıldaması, biraderleri, beni, tezgâhtarları da fena sinirlendirmeğe başlamıştı.

Arkadaşım uyuklarken, başı ucunda vızıldaya vızıldaya devirler yapan yabanarısını hatırladım, kahkaha ile güldüm.

— Neye güldünüz? diye sordu.

— Hocanın hali hoşuma gitti de...

Arkadaşım, tasdik eden bir gülümseyişle başını salladı:

— Hocanın halini o zaman, gözünüzle görmüş olsaydınız, daha çok gülerdiniz. Hoca bir iki kere kadıya başvurmamış değildi; fakat kadı, hep parasızlıktan, yoksulluktan dem vurarak hocayı atlatıyordu. Hoca için artık başka lâf yoktu, ve yanıp yakıldıktan sonra: «Defterim açık kaldı; hesap açık duruyor; onu kapatamadım... Hesabı kapatmalıyım, açık duramaz!» diyor, bir daha demiyordu. Birgün hoca, bizim dükkâna geldi, yüzü parıl parıldı; pek keyifli görünüyor, gözlerinin içi gülüyordu: «Bir kahvenizi içerim!» dedi, bir iskemle çekti, oturdu. Hocada bir havadis olduğunu anlamıştık; fakat onun söylemesini bekliyor, susuyorduk. Kahve geldikten sonra, hoca, biribiri üstüne ikişer tutam enfiye çekti: «Çocuklar, dedi. Kadı ile olan hesabı hallettik, çok şükür! »

Arkadaşım, çöp sandıklarının etrafında oynaşan sarı, siyah, alaca, irili ufaklı kedilere bakıyordu:

— Biz de, hocaya: « Eh, gözün aydın!» dedik... Fakat bunu derken, biribirimize işin aslını sorar gibi bakışıyorduk. Demek ki hoca, bir puntuna getirmiş, kadıyı yere vurmuştu. O halde, hocanın "ilim ve hüner„ i galip gelmiş oluyordu. Hoca, çok zeki adamdı; bakışlarımızdaki mânayı derhal hissetmişti.., «Çocuklar, dedi. Size hal ve keyfiyeti anlatayım».

Arkadaşım, başını bana çevirmişti:

— Bakın azizim, hoca, dertten nasıl kurtulmuş? Kitaba uydurduğunu tabiî söylemeğe lüzum yok. Fakat uydurabilmenin de bir "hüner„ olduğunu unutmıyacağız, değil mi?.. Hoca, düşünür ki, o yıl da, öbür yıllar gibi "zekât„ verecek. Dünya hesapları gibi, hocanın ahret hesapları da sağlamdır. "Zekât„ onun Allaha borcudur. O, bu borcu ödeyecektir. Hoca, acaba, ahrette de ne umuyor ki ahret hesaplarındaki alacak vereceğe de bu kadar dikkat ediyor? Artık onun orasını, Hoca ile Allahtan başka kimse bilemez. Hoca, ver-

(Arkası 24üncü sayfada)

FOTO REKOR'un Sanatkârları :

Müessese sahiplerinden: *Şerif Koro*

Ressam ve Foto: *Vahit Kutsal*

Rötuşör *Sadi*

Developör *Şaban*

SANATKÂRLAR ARASINDA

★

Hiç unutmam. Ne vakit fotoğraf çektirsem kulağımda bu gülünç sözler çınlar. Bunları duyduğum zaman kahkahalarla gülmüştüm....

Pek uzak olmıyan bir mazide geçen bu vakayı hikâye edeyim :

İstanbuldan sonra ikinci seyyah şehrimiz Bursadır. Bursayı gezmeye giden seyyahlar ikindi vakti camiye uğramışlar; şadırvanda abdest alanları görünce, hemen fotoğraf makinelerinin objektifini onlara çevirmişler.

Bu vaziyeti gören sarıklının birisi, ayağından ayakkabısını çıkarmış ve :

— Neûzubillah, günahtır. Günahı sizin boynunuza, ey müslümanlar resminizi çekiyorlar !...

diye, resim çektirmemek için seyyahların üzerine hücum etmişler.

Bir gün Bursada, bu resim meselesi üzerine olan vakayı bana hikâye eden imama sordum :

— Neden günahtır ?

— Neden olacak. Sen müslüman değil misin ? Öldükten sonra resmin dünyada kalacak, sen kabirde yattığın müddetçe azap içinde yatacaksın. Hele resmi çeken!.. O büsbütün kâfir...

— Kâfir olduğunu nereden biliyorsun ?

— Bu da söz mü ? İnsanlar kimin eseridir, onları kim halketti. Allahutaalâ Hazretleri değil mi?.. Onun eserini taklide yeltenmek biz kulların ne haddine!... Çekilen bu fotoğrafa, yapılan o heykellere can versinler bakalım!... İşte bu gibilere ahrette yaptıkları bu kalpazanlıklarının hesabı sorulacak?...

Acı acı güldüm ve içimden : "İşte koparılacak bir yobaz başı daha....„ diye söylendim.

Düne kadar pekçok, bugün bile bazı mutaassıp ihtiyarlar fotoğrafa.. heykele karşı bu şekilde hücumlarda bulunurlar.

Cumhuriyetten evvel memlekette fotoğrafçılığı, hemen hemen hep ecnebiler yapıyorlardı. İnkılâb taassub ve cahilliği yıkınca; gençlerimiz bu mesleği, Avrupalılar kadar bir san'at kabiliyeti ile, başarmaya muvaffak oldular ve oluyorlar...

Bugün fotoğrafı çıkmamış kimler vardır ? Bilâtereddüt diyebilirim ki medenî dünya nüfusunun yüzde doksanı objektif karşısına geçmiştir.

Fotoğraf, cemiyet dahilinde yaşayan insanlar için bugün, bir ihtiyaç haline girmiştir. Hüviyet cüzdanınızda, evlenme kâğıdınızda, pasaportlarınızda, tapu senetlerinde, vekâletnamelerimizde.. hulâsa birçok işlerimizde fotoğrafın rolü vardır.

Uzaktasınız. Ebeveyin, sevgili, arkadaş hasretini fotoğraf vasıtasıyle giderirsiniz.

Sevdiğiniz kimselerle olan hatıralarınızı yadetmek için, resim çektirirsiniz.

Çok büyük işler gören ve hatıralar saklıyan, Gazete ve Mecmuaların

Foto Rekorun Beyoğlunda İstiklâl caddesindeki mevkii ve fotoğrafhanenin **Hesap memuru**

sağ kolu olan fotoğrafçılık, yirminci asırda güzel sanatların mühim bir şubesi olmuştur.

İstanbulda Türk gençlerinin vücude getirdikleri atelyeler, Avrupadaki foto atelyeleri kadar mütarakki ve mükemmeldirler.

Bir fotoğrafhanenin iç yüzünü yakından öğrenmek için, gelin sizinle beraber İstanbulun en çok müşterisi olan, ve en artistik fotoğraflar çeken bir atelyesini gözden geçirelim.

***

Beyoğlunda İstiklâl caddesinde Üniversitelilerin foto evi olan: (Foto Rekor)un kalabalık antresinde, bir müşteri gibi beklemekteyim.

Duvarlarını, vitrinlerini süslüyen, ve çok san'atkârane çekilmiş, memleketin büyük şahsiyetlerinin.. münevverlerinin.. artistlerinin resimleri; gözlerimi gayri ihtiyarî çeliyor.

Bu kadar san'atkârane bir ışık tevziatile çekilmiş artistik resimler, enternasyonal bir resim sergisinde muhakkak çok iyi dereceler alır.

Kısa bir zamanda, yüzümüzü ağartan bir san'at varlığıyle çalışan, ve çok büyük bir ilgiye mazhar olan bu müessesenin; iki sahibi vardır: Şerif Koro ve Vahit Kutsal ortaklardır. Vahit Kutsalı gerek bu müesseseye u ğ r a y a n bütün müşteriler.. gerek fotoğraf meraklısı pekçok kimseler pek iyi tanırlar. O, uzun boyu ve mütevazı simasıyle herzaman mütebessimdir. Hiç kızmaz. Sinirleri, sanki ezelden yokmuş gibi, her asabî insan karşısında sakindir. Onun şu beş dakikalık istirahat zamanında bu san'atı nasıl öğrendiğini sordum.

Siyah saçlarına galebe çalan ak saçlarını elile, objektif karşısında ikinci bir tuvalet yapan insan gibi düzelterek:

— Benim küçük yaştanberi bu sanata pek fazla merakım vardı. Hele elle resim yapmağa okadar kabiliyetim vardı ki, tarif edemem. Okulda, yazı yazacağım yerde resim yapardım. O vakitler, malûmya, okullardaki öğretmenler sarıklı idi. Karikatüre benziyen bir öğretmenimiz vardı.

Bir gün derste onun resmini yaptım. Öğretmen beni y a k a l a m a z mı! haydi bakalım falakaya. Bu falaka cezasından sonra Sarıklı Direktörün odasında toplanan sarıklı öğretmenler kurulu bana, büyük bir vekar ile, "sanki Kur'andan âyet okuyorlarmış gibi bir tavurla: "resim yapmanın çok büyük bir günah olduğunu! „ söylediler. Çocukluk, ne bileyim, günahtır korkusuyle resim yapmamağa karar verdim.

Hakikaten birçok eserlerile Çallı kadar dolgun bir san'atkâr tipi arzeden Bay Vahit Kutsal, günaha çocukluğunda inanmamış olsaydı, belki bugün fırçasıyle memleket sınırlarını aşan bir şöhrete sahip olurdu.

O sözüne devam etti:

— Aklım başa erdi. Yine resme haves ettim, yaptığım insan ve manzara resimlerini, evimizin duvarlarına kimsenin haberi olmadan astım.

Rahmetli büyükbabam bunları görür ve beni evden kovar. Ben de kızdım ve İstanbula kaçtım. Beş parasız İstanbulda dolaşırken Beyoğlunda bir camekânda resimler gördüm. Burasının bir resimci dükkânı olduğunu anlıyarak, içeriye iş istemiye gittim. Beni çırak olarak aldılar. Baş vurduğum yer, Foto Franse imiş. Orada fırçayı bırakarak

Artist Vahit Kutsal

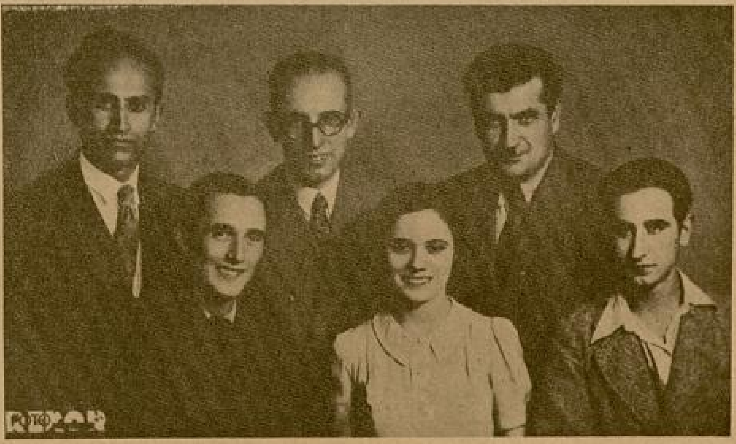

FOTO REKOR *Ailesi*

fotoğrafçılığı öğrenmiye başladım; müessesede Türk olarak benden başka kimse yoktu. Ermeniler, rumlar yahudiler vardı. Bu hasut adamlar bir Türkün san'at öğrenmesini asla istemiyorlardı. Bana daima hakaret ederlerdi.

Rötuş öğretmeleri için rica ederdim. Onlar, is'afı bence imkânsız olan bir sürü teklifler ileri sürerlerdi; tabiî öğrenemezdim. Meselâ:

«Elli lira verirsen biraz rötuş gösteririz » derlerdi.

Halbuki, benim haftada aldığım bir buçuk altın lira idi. Bu kazançla elli lira biriktirmek imkânı yoktu.

Mütarekeden son r a Vaymberg, Alman san'atkârlar getirtti. Almanlar gelmeden evvel rumları, ermenileri, yahudileri büyük birer san'atkâr olarak tanırdım. Almanlar gelince fotoğrafçılığın ne büyük bir san'at olduğunu öğrendim ve kendimi tamamen bu sanata vakfettim.

Bugünkü muvaffakiyetimi bu Almanlara medyunum.

***

Bay Vahit yine resim çekmiye gitti. Sanatkârın işten arası yok ki benim ahret suallerime cevap yetiştirebilsin!..

İş bankası muhasiblerine taş çıkartacak kadar kendini müessesenin hesap işlerine vermiş olan ve müşterilerini daima güler yüzle, ve:

— Buyurunuz!.. sözüyle karşılayan müessese sahibi gözlüklü Bay Koro, fotoğrafçılığının mazisini kısaca anlatıyordu:

— Balkan harbini müteakip doğduğum ve büyüdüğüm şehir, maalesef düşmanlar elinde kaldı.

(Arkası 24 üncü sayfada)

◆

Yazan:

Nıyazi Acun

◆

AMERİKA YERLİLERİ TÜRK IRKINDANDIR

Amerika yerlilerinin, yanlış bir adla "Amerika Hindlileri„ denilen insanların Amerikaya nereden geldikleri, hangi ırktan oldukları hakkında birçok düşünceler, faraziyeler ortaya konulmuştur. Bu faraziyeler içinde Amerikalıların: "Eski Mısır medeniyetinden önce Atlas dış denizinde bulunurken, büyük bir yer sarsıntısıyle denizin dibine batmış (Atlantis) adası ahalisinden iken dejenere oldukları; yahut Avrupa ve Afrikanın şimalinde yaşarlarken Amerikanın Avrupa ve Afrikadan ayrıldığı çok karanlık devirlerde o parça üzerinde kalan insanlar bulundukları„ gibileri olduğu gibi; Asya kıtasından, cenubu şarkisinde ayrılarak büyük dış denize (Bahri Muhiti Kebire) yayılan ve bu geniş su sahasında "Atlama taşları„ teşkil eden adalar serpintisi yoluyle, uzun devirler içinde Amerikaya geçmiş bir güney Asya ırkı olduklarını ileri sürenler de vardır. Birçok kuvvetli müdafilerine rağmen, insanların yeryüzünün ayrı ayrı yerlerinde, ayrı atalardan yetişmiş olabileceği nazariyesi bugün kuvvetini kaybetmiş olduğundan; burada ileri sürmeği gerekli görmüyoruz. Bundan başka Amerikaya insanların nasıl geçmiş veya türemiş oldukları meselesinin ilk safhalarile beraber münakaşası böyle bir yazı için pek uzun bir mevzu olur. Yukarıda söylediğimiz nazariyelere ilâve olarak, bir de yerli Amerika ahalisi olarak o kıtada bulunan insanların (Behrenk) boğazı vasıtasile Asya kıtasının şimali şarkî ucundan, on beşinci asır başına kadar insanların tanıyamadığı bu kıtaya, çok eski vakitlerde geçmiş olmalarıdır ki; bizim de asıl üzerinde duracağımız nokta budur.

İkinci dil kurultayında kudretli ilim adamlarımızdan biri, bu davayı ileri sürerek Amerika yerlilerinin konuştuğu dil ve dillerde bulunan birçok kelimelerin bugünkü Türk dilinde de bulunduklarını söylemiş ve örnekler göstermişti. Biz burada meseleyi dil bakımından değil coğrafî bakımdan.. ve daha başka cephelere göre tetkik edeceğiz:

Amerika yerlilerinin aslı hakkında bugünkü müsbet bilgilerin temelleşmesinden önce birçok gülünç zanlara da düşülmüştü ki: bunlardan biri de şu idi: "Bu kırmızı derili ve eski dünya adamlarına benzemiyen Amerika yerlileri, Nuh tufanından önce yeryüzünde yaşayan insanlardır; korkunç tufan hadisesi bütün insanları boğduğu halde bunlar kurtulup Amerikada kalmışlardır!„

Bundan başka, ayrı ayrı tarihçiler, atikiyat bilginleri tarafından Amerikaya ilk ahalisini göndermiş olmak şerefi, malûm olan milletlerin hemen hepsine vakit vakit isnat olunmuştur. Bu milletler içinde Yahudilerin, Ken'anîlerin, Fenikelilerin, Kartacalıların, Yunanlıların, İskitlerin çok eski vakitlerde bu kıtaya geçtikleri zan veya iddia edilmiştir. Daha sonraki çağlarda ve ayrı münasebetlerle Çinlilerin, İsveçlerin, Norveçlerin, İngilterede Welsh yani Gal mıntakası halkının, İspanyolların Amerikaya kolonlar gönderdiği ileri sürüldü. Bütün bu davaların müdafileri daha ziyade, aradaki birkaç tesadüfî kelime ve âdet benzeyişine güvenmişlerdir; ve davalarını isbat için büyük meharetler, kudretler de göstermişlerse de; bunlardan bugünkü ilmin ele alabileceği kesin bir sonuç çıkmamıştır. Bu yolda çalışanlar arasında (Lafitau), (Garcia) gibi eski tarihçilerin, müelliflerin adlarını sayabiliriz.

Biz burada, Amerika yerlilerinin oraya şimalî Afrikada, Avrupada garbî ve cenubî Asyada yaşamış, medeniyeti ilerleterek "eski tarih„i doldurmuş olan, bildiğimiz milletler tarafından kolonize edilmemiş olduğunu hemen hemen kesin olarak söyliyebiliriz.

Eski ve yeni dünyaların en elverişli temas ve münasebet noktalarının neresi olduğunu anlamak için, pek basit ise de müessir olan, bir yol vardır; iki dünyanın hayvanlarını mukayese etmek, orta ve cenubî Amerikadaki bütün hayvanlar büsbütün o kıtaya mahsus ve eski dünyanın o arzlara, hizalara düşen hayvanlarından, nebatlarından başkadır. Lâkin Amerikanın şimal tarafındaki hayvanlar, Asya ve Avrupanın şimalindeki hayvanların aynıdır. Onun için eski ve yeni dünyaların şimal uçlarında biribirlerile alış verişleri olduğu anlaşılıyor.

Asyanın şimalinde Obi ırmağından Kamçatka denizine doğru uzayan soğuk ve ıssız toprakların her tarafı, hakikî genişliği keşfedilmeden önce o taraflardan Asya ile Amerika münasebetinin ne kadar kolay olduğunu kimse bilmiyor; söylenilse de inanılmıyordu.

Büyük Petro Rusya tahtına çıkınca kendisine mahsus geniş düşünce ile, Siberia işlerine önem vermiş: "Asya kıtası şarka doğru nekadar uzanıyorsa, Amerikaya o kadar yaklaşıyor!„ demişti. Ruslar bundan sonra o taraflarda keşfiyat yapmağa başladılar.

İşte bu keşif seferlerinde Rusyalıların Kamçatka ve şimal sahilleri yerlilerinden öğrendikleri şeyler, onların pek yakında bulunan Amerika kıt'asının varlığı hakkında kat'î inanları olduğunu göstermişti. Doğu Asyalıların şimali şarkîde yaşayanları; deniz aşırı ve kendilerinin karşısında çok geniş ve toprağı çok bereketli memleketler olduğunu söylemekte idiler ve bu memleketler Asya kıyısından uzakta değildi. Asya kıyılarına oralardan bir takım ağaç gövdeleri geliyordu ki: bunlar Asyada yoktu. Bu ağaçlar doğu rüzgârlalarile gelmekte idiler. Bundan başka her yıl ayni mevsimde oradan Asyaya kuş kümeleri de göç ediyorlardı.

Mühim bir belge daha vardı ki: O da şimali şarkî Asyalıların, eski yıllarda deniz aşırı büyük şark memleketi ile münasebetleri, alış veriş, gidiş gelişleri bulunduğu hakkındaki tıradisyondur.

En sonra 1741 yılı haziranının dördüncü günü Ohoçk limanından çıkan iki Rus gemisi, Behrenk boğazı altından Amerikaya yanaştılar ve Amerika yerlilerile sulh çubuğunu içtiler.

Daha bundan bir asırdan fazla bir müddet evvel, büyük Amerika ihtilâli zamanında üç cilt bir Amerika tarihi yazmış olan İngiltereli müverrih Robertson diyor ki:

"Amerika ile Asyanın şimali şarkîsi arasında münasebet, gidiş geliş olduğu artık şüphesiz surette anlaşılmıştır. Bir veya birkaç Türk (Tatar) ailesi veya oymağı bu ırka has olan gezgincilik, atılganlık saikasile Asyanın şimali şarkîsindeki adalara geçmiş ve ondan ona atlıyarak - denizcilikteki bilgileri az olmakla beraber - Amerika kıt'asına çık-

Yazan :
Ali Rıza Seyfi

mış olmalıdır ki: böylece o kıt'ada ilk insan mayasını teşkil etmişlerdir.

"Büyük Okyanustaki Marian ve Ladrone adaları ile Asya kıt'ası arasındaki uzaklık, Asyanın şimali şarkîsile Amerika kıyısı arasındaki uzaklıktan çok olduğu halde; o adalardaki yerlilerin Asya kıt'asından geçmiş oldukları anlaşılıyor. O halde Amerika yerlilerinin Asyadan geçmiş Türkler olduğuna tereddüt edilebilir mi?..„

Türk ve Tatarların, Amerika dediğimiz kıt'anın mevcudiyeti hakkında - mübhem de olsa - eskiden kalma bir bilgileri olduğunu gösteren bir delil de şudur: Asyanın şimali şarkîsinde oturan yerliler: Asya kıyısından açıkta bir küçük ada olduğunu söyliyorlardı ki: Buraya bir günlük deniz yoluyle giderlerdi, oradan şarka baktıkları vakit te büyük bir toprak kıt'ası görürlerdi. Anlattıklarına göre bu kıt'a ormanlarla kaplı idi, orada oturan büsbütün yabancı bir halk vardı ki: Dilleri anlaşılamıyordu. [Müller's Voyages; Tom. İ. P. /66]. O yabancılar, Türk ve Tatarlara bir takım hayvan postları, kürk derileri getirip satıyorlardı. Bu postları taşıyan hayvanlar (Siberya) da yoktu, bunlar ormanlı memleketlerde yaşayan kürk hayvanları idi.

Bugünkü Norveçyalıların ataları da, eski vakitlerde Greenland'a kadar denizden gitmişlerse de, Amerikanın şimalî Avrupadan kolonize edilmiş olması muhtemel değildir. Olsa olsa Eskimoların bu yol ile geçmiş oldukları kabul edilebilir; onlardan başka bütün Amerika yerlilerinin şimali şarkî Asyadan geçtikleri muhakkak gibidir. Eskimoların dili bütün Amerika yerli dillerine yabancıdır. Bütün Amerika yerlileri arasında - iklim tesirleri bertaraf - beden teşekkülleri ve zihniyet bakımından o kadar göze çarpar bir benzeyiş vardır ki: bunların bir tek kaynaktan türedikleri şüphe götürmez. Bundan başka yerli Amerikan kabilelerinin hemen hepsinde doğu Asyasındaki Turanî ırktan insanlara benzer birçok şeyler olduğu halde, şimalî Avrupa halkınınkine benzer birşey yoktur.

Meksika halkının kendilerinin nerelerden geldiklerine ait olan, atalarından kalma rivayetleri de: onların şarkî Asyadan geçmiş olduklarını teyit eder mahiyettedir. Meksikalılar, babalarının Meksikanın şimali garbîsindeki çok uzak bir memleketten gelmiş olduklarını söylerler; bundan başka oralardan Meksika içerilerine gelinciye kadar konup göçtükleri konakları da göstermektedirler. Meksikalıların gösterdikleri bu yol, şarki Asyadan Meksikaya göçecek bir halkın, tam takip etmesi lâzım gelen yol-

Hindistana en kısa yolu bulmak üzere yola çıkan, ve bir tesadüfle Amerika kıtasını keşfeden: Kristof Kolomp...

dur. Yukarıda bahsettiğim İngiliz yazıcısı Robertson, bu noktadan bahsederken diyor ki:

"Meksikalılar, büyük atalarının şekillerini, hallerini, yaşama tarzlarını tarif ederlerken tıpkı, bence kendilerinin ecdadları olan Türk ve Tatarların şekil ve hayat tarzlarını anlatmaktadırlar...„

Amerika yerlilerinin şarkî Asyadan o kıt'aya geçmis Türk kabileleri oldukları hakkındaki bu coğrafî delillere biz burada, birdenbire küçük görülürse de hakikatte çok ehemmiyetli bir tane daha ilâve edeceğiz:

Son zamanlarda çok mükemmel techiz edilmiş bir Birleşik Amerika arkeoloğ heyetinin Mogolistanda çok dikkatli tetkikatta bulunduğu malûmdur. Bu heyet raporlarında bir nokta dikkatimizi şiddetle celbetmiştir ki: bu da heyetin oralarda bulduğu ve orada yaşamış insanlara ait çakmaktaşı baltalardır. Raporda gösterildiğine göre bu taş baltaların şekli, Avrupanın birçok mahallerinde ve başka yerlerde bulunan taş baltalardan büsbütün başkadır. Bu baltalar, tıpkı bugün şimalî Amerika Hindlilerinin kullandığı baltaların şeklindedir. Bu da Amerika yerlilerinin daha taş devrinde Asyada bulunurken kullandıkları balta şekillerini değiştirmemiş olduklarını gösteriyor ki: Amerikada haricî âlemden tecrit edilmiş olarak geçirdikleri hayata göre bu da tabiî bir neticedir.

Bundan başka bu benzeyiş, Asyadan Amerikaya geçişin ne çağlarda vukua geldiği hakkında bir fikir verebilir.

Amerika kaşifi Kristof Kolombun hatırasını ihya için ihdas olunan altın madalya.

ÖLÜME ÇAĞIRAN AŞK!...

Emine Ortaç

Sevgili Refik!

Nihayet eve dönmeğe karar verdim. Burada bulunduğum üç hafta zarfında hiç havadan istifade edemedim. "O„ beni hiç rahat bırakmıyor ki .. Sabah gezintilerimde hemen yanıma gelir ve akşama kadar benden ayrılmaz. Birçok defalar bu hareketi hakkında ondan hesap sormak istedim; fakat, o ânda o kadar kurnazca yanımdan kaçmasını biliyor ki... Geceleri de artık katiyen uyuyamıyorum. Hattâ uyku ilâcı bile almağa mecbur oluyorum, hiç birşey fayda etmiyor. Fakat bir doktora da gitmekten çekiniyorum, çünkü bana mutlaka deli derdi.

Bu azaba daha uzun zaman katlanamıyacağım, onun için yarın eve dönüyorum.

Bedbaht karın

Leylâ

Leylâ, mektubu zarfa yerleştirdi ve hizmetçiye verdi. Odaya akşam karanlığı çökmüştü. Birân için aynanın karşısında durdu. Hakikaten tebdilhava için buraya gelmişti . . Üç haftadanberi bu temiz deniz havasını teneffüs ettiği halde, simasında hiçbir dinlenme hali yoktu. Gözleri donuk ve etrafları simsiyah idi. Yüzünün kanatlarından iki derin çizgi ağzının kıvrımlarına kadar iniyordu. Leylâ yorgun yorgun şeffaf ve zayıf elini alnına götürdü, ve mavi damarları görünen şakaklarının üzerinde gezdirdi... Çok zayıflamıştı. Belki de Refiğin, onu tanıyamıyacağı kadar zayıflamıştı... Otelin balkonuna çıktı. Sahilin çamları arkasında gökyüzü ve deniz, aydınlık bir duman içinde birleşmişlerdi. Deniz ağır ağır teneffüs ediyordu. Uzaklardan esip gelen hafif bir rüzgâr, tatlı bir nefes gibi suları, yaprakları ve insan derisini okşuyordu. Aşağıdan cazbant sesleri geliyordu....

Yaklaşan bir otomobil gürültüsü cazbandın sesini boğdu. Otomobil bahçenin kapısında durdu. Çakıltaşların üzerinde ayak sesleri duyuluyordu. Bunlar gitgide yaklaşıyorlardı... Leylâ yavaşça başını çevirdi. Yandaki villânın penceresinden bahçeye akseden soluk bir ziya, birân için bir çehreyi aydınlattı, fakat bu yüz, derhal karanlığa karıştı. Leylâ, bir adım geri çekildi. Ve bir yere dayanmak istedi. Eliyle balkonun duvarına tutundu. Arkasında müthiş bir ürperme hissetti. "O!.. Yine o mu idi?„ Nefesi daraldı. Gözlerinin önü bulutlandı. Ayakları yere mıhlanmış gibi ağırlaştı. Elini duvardan çekti. Ve arkasındaki cam kapıya dayandı. Bahçedeki adam, Leylâyı görür görmez adımlarını sıklaştırdı. Ona birşeyler sesleniyordu. Fakat Leylâ, bunları anlıyamıyordu. İşte nihayet başı merdiven basamaklarının üzerinde göründü ve "Leylâ„ diye bağırdı..

Leylânın kulaklarındaki uğultu hafifledi ve derin bir sessizlik içinde kaldı. Fakat aynı dakika yumuşak ve sıcak bir his dalgası bütün vücudunu sardı. Cam kapı arkaya doğru itildi...

Leylâ artık birşey bilmiyordu.

***

Leylâ, dalgın dalgın komodinin üzerindeki gece lâmbasına bakıyor, ve başından geçenleri hatırlamağa çalışıyordu.

Nazarlarını bir müddet yorganın üzerinde gezdirdi, sonra da yatağın üzerine iğili duran başa çevirdi.

Derin, fakat içinin ferahını ifşa eden bir sesle :

— Refik, beni ne kadar korkuttun! yine, "onu görüyorum zannetmiştim„ dedi.

Refik, karısının soluk alnını okşadı:

— Zavallı yavrum. Beni neden şimdiye kadar çağırmadın, kendiliğimden daha önce buraya gelmeğe cesaret edemedim. Çünkü sen, bu yalnızlıktan çok istifade edeceğini söylemiştin. Fakat mektupların hemen yanına gelmeğe beni mecbur ettiler....

Telgrafımı almadın mı ?.

— Hayır, almadım Refik. Geleceğinden hiç haberim yoktu. Yarın buradan ayrılmak istiyorum, sana biraz önce mektupla bunu bildirmiştim.

Ah Refik, bu üç hafta zarfında neler çektiğimi bir bilsen!...

— Sakin ol Leylâ.. Herşey geçecek, fakat artık bir doktora gitmeği geciktirmiyelim. Eğer sen, buna şimdiye kadar itiraz etmeseydin, bunu ben çoktan yapardım.

Leylânın gözleri önünde derin bir ümitsizlik uçurumu belirdi :

— Bu, faydasız bir teşebbüs olacak Refik. Artık beni hiç birşey kurtaramaz... İlkönce kendim de bu hallerimin yalnız bir sinir buhranı, geçici bir asabiyet olduğunu zannediyordum... Fakat artık şimdi böyle düşünmiyorum. Bu, hakikî bir ruh hastalığıdır. Belki de hayatımda işlediğim bir kabahat, şimdi benden böyle zalimce bir intikam alıyor... Fakat senin de hakkın var, bir doktora gidelim.

***

Bir hafta sonra Refik, Leylâ ile beraber Viyanaya seyahat etti. Orada beynelmilel şöhreti olan bir sinir mütehassısını ziyaret ettiler. Profesör, Leylâya, uzun uzadıya ıstıraplarını anlattırdı. Başından geçen bütün hadiseleri sırasıyle ve, mufassalan söyletti...

Nihayet Leylâya dedi ki:

— Hastalığınız basit birşey değildir. Daha onun hakkında vazih birşey söyliyemem; fakat soracağım suallere cevap verecek misiniz?

Bana herşeyi açık söylemenizi ve hiç birşey saklamamanızı rica edeceğim.

Leylâ yorgun bir hareketle başını iğdi :

— Sorunuz Profesör!. dedi.

— Muayyen bir çehrenin sizi daima takip ettiğini söylüyordunuz. Ne vakittenberi böyle bir hâdiseye şahit oluyorsunuz?

— Bilmiyorum, ihtimal ki bu yüzü sık sık görmeğe başlıyalıdanberi farkına vardım.

— Acaba bu yüz, tanıdıklarınızdan birinin, veyahut hayatınızda bir defa rol oynamış olan bir insanın çehresi midir?

Leylâ, kat'iyetle başını salladı :

— Hayır, kat'iyen tanıdığım bir sima değildir, bu, bana tamamiyle yabancı bir çehredir.

— Daha dikkatli düşününüz. Birçok vakalar gördüm ki.. böyle hatıralar çocukluk devrine kadar geri giderler...

— Hayır, hiç birşey hatırlamıyorum.

— O halde başka bir yoldan araştırmamızı yapalım. Çünkü ben, eminim ki bu yüz size hariçten görünmüyor. Bunun aslını ruhunuzda aramalı. Bu hayal sizin tahteşşuurunuzda çoktanberi yaşıyordur. Birçok hâdiseler ve hayallerle örtülmüş, silinmiş fakat kat'iyen mahvolmamıştır. Yendiğinizi zannettiğiniz bir arzu yenilmemiştir.. Şimdi yeniden canlanıyor ve yaşıyor... Siz erken mi evlendiniz?

— Hayır Profesör. Ben on sene önce evlendim. O zaman 28 yaşındaydım.

— Bu kadar geç evlenmek için mühim bir sebep var mıydı?

Leylâ, biraz asabileşmişti. Profesörün gözünden onun bu asabiyeti kaçmadı.

— Beni yanlış anlamayınız.. Soracağım sualler belki sizi iz'aç eder, fakat size yardım etmem için muhakkak bütün bunları bilmekliğim lâzımdır.

Leylâ, birân düşündükten sonra birdenbire yerinden fırladı. Ve yüzü ölü gibi sararararak dedi ki :

— Şimdi iyice hatırlıyorum Profesör, evet, şimdi bu yabancı yüzün kime ait olduğunu biliyorum.. Şimdiye kadar nasıl bunun farkına varamadığıma hayret ediyorum.

Profesör, sükûnetle: dedi.

—Pekâlâ o halde anlatınız bakayım bu kimdir?

— Bu zat, evimize girip çıkmıyan, ailemizle görüşmiyen bir erkekti... Her sabah ben atla gezmeğe giderken o da evimizin önünde durur, beni beklerdi. Ve gitgide artık pencerelerimin önünden ayrılmaz olmuştu. . Ressamların bir balosunda onu bana takdim etmişlerdi.. İsmi de Mithattı... Evet, Mithat Safa... Ehemmiyeti ve şöhreti olmıyan bir ressamdı.. O gece ona elimi bile uzatmadım ve yüzüne bile bakmadım. Birkaç defa benimle konuşmak istedi. Fakat her defasında ona arkamı çevirdim. O zamandan itibaren her vesile ile eve çiçek gönderiyordu. Sonraları gitgide izini kaybettim, ne olduğunu bilmiyorum.

Kısa bir sükûtdan sonra Profesör devam etti.

— Onun sevgisine mukabele etmeği birân için bile olsun hatırınızdan geçirmediniz miydi?

— Hayır, bir saniye bile bunu düşünmedim. Onun mevkii içtimaiyesi benimkine hiçbir surette uymuyordu.

Leylâ biraz durakladı ve yüzü kızardı...

— Yalnız, itiraf ederim ki bu yüz benim üzerimde bir tesir bırakmıştı... Bu zayıf, kemikli ve soluk çehre fanatik bir insanın yüzüydü. Gözlerinde daima garip bir parıltı ve huzursuzluk vardı. Adeta ben, bu bakıştan ürküyordum..

— Ve siz bu adamla evlenmeği düşünmediğinizi şimdi iddia ediyorsunuz?

— Hayır, bu düşünce benden çok uzaktı.

Profesör, düşünceli düşünceli alnını buruşturdu, ve odanın içerisinde birkaç defa gidip geldi :

— Fakat bayan Leylâ, herşeye rağmen siz bu adamı seviyordunuz. Bunu söylediğimden dolayı bana gücenmeyiniz. Yoketmeğe çalıştığınız o sevgi ve arzu, tahteşşuurunuzda senelerdenberi yaşamış.. ve daha büyük bir kuvvet kazanarak bir vizyon halinde yine meydana çıkmıştır. Ve maatteessüf sizi şimdi rahat bırakmıyor...

Leylâ başını iğdi, Refik sandalyasında artık durunamıyordu, Profesöre dönerek:

— Şimdi bize ne yapmamızı tavsiye ediyorsunuz, Profesör ?. dedi.

— Düşünmemeğe, bu hayali unutmağa çalışacaksınız. Seyahat edeceksiniz. Şimdi hastalığınızın sebebini anladığınız için, biraz irade ve azimle bunu yenmeğe muvaffak olacaksınız!..

***

Yaz geçmiş, sonbahar gelmişti. Refiğin işleri yolunda değildi. Fakat karısına büyük bir sevgi ile bağlı olan bu zavallı adam, onun ruhî vaziyetini değiştirebilmek için, en büyük fedakârlıkları dahi göze alıyordu.

Kış aylarını İtalyada geçirmek, muhit ve tabiat farklarıyle Leylânın eski neş'esini iade etmek istiyordu. Tamam böyle bir seyahat hazırlığı ile meşgul iken, hiç beklenmedik bir hâdise, plânlarını altüst etti.

Leylâ, bir gün çarşıya inmiş, alış verişini yapmış, tamam Galatasarayı geçeceği bir ânda, karşılaştığı bir kadın yüzü, onu bir elektrik cereyanı gibi sarsmıştı.

Leylâ, sapsarı bir çehre ile :

— Mithat, Mithat Safa! diye haykırmıştı. Aynı dakikada ılık bir rüzgâr kadar hafif ve yumuşak bir seda ona cevap vermişti :

— Siz, bayan Leylâ değil misiniz?

İhtiyar bir kadın, Leylânın önünde duruyordu:

— Sizi resimlerinizden tanıdım bayan. Eğer adresinizi bilmiş olsaydım, çoktanberi ziyaretinize gelirdim. Işte ancak şimdi bizi tesadüf birleştirdi! Ve nihayet şahsınıza ait olan bir mektubu da artık size verebilirim!. dedi.

Her sabah ben atla gezmeğe giderken o da evimizin önünde durur.. beni beklerdi

(Arkası 20 inci sayfada)

HARP GAZLERİNE

Türkçeye Çeviren

Nüzhet Abbas

Müstakbel savaşta kimyanın, daha çok kullanılan tabiriyle gaz harbinin oynıyacağı çok mühim rol, artık inkâr edilemiyecek bir hakikat haline gelmiştir. Harp gazlarına karşı muharip orduların alacakları tedbirlerle tayyarelere karşı kullanılacak mukabil harp silâhları, askerleri alâkadar eden bir meseledir. Diğer taraftan şehir ve kasabalardaki sivil halkın da " Gaz „ tehlikesine şiddetle maruz bulunduğu gözönünde tutulacak olursa, sivillerin de bilgi ile techiz, ve alınacak tedbirler hakkında uyandırılması lüzumu ortaya çıkar.

Bu kılavuz, sualler ve cevaplar şeklinde İngiliz ordusu doktorlarından binbaşı Norman Hammer tarafından, uzun tetkik ve mesai neticesi kaleme alınmıştır. Biz de eseri Türkçeye çevirirken mümkün olduğu kadar sade tabirler ve kelimeler kullandık.

Eeserde zehirli gazlar ve bunlara karşı korunma çareleri hakkında malûmat olduğu gibi, gazlanan insanların ve mahallerin temizlenmeleri, dezenfekte edilmeleri, müşterek korunma, gazlenenlere karşı tatbik olunacak ilk tedbirler, bakım usulleri ve bir hava saldırımında faaliyete geçmesi lâzım gelen teşkilât hakkında çok faydalı malûmat vardır.

Kılavuzun fazla ve hepimizin anlayamıyacağımız teknik bir tarzda yazılmamış olması da, ayrıca bir avantajdır. Bugün kullanılan gazlar hakkında komprime halindeki bu malûmat; hepimiz için faydalıdır. Yarın keşfolunması ihtimal dahilinde bulunan gazlar hakkında, veyahut bugün mevcut gazlar üzerinde yapılacak mustakbeldeki değişiklikleri, yenilikleri bu küçük yazıyı şimdiden okumakla daha kolay anlıyabiliriz.

Bu yazıyı iyice okuduktan ve anladıktan sonra, usulü dairesinde alınacak bir sürü tedbirlerle "Gaz,, tehlikesinin geniş mikyasta bertaraf edilmesi imkân dahilinde olduğu anlaşılacaktır.

***

Zehirli Gazlar

S : (1). "Gaz,, tabirinin şumulü nedir?

C : Hava saldırımlarında ve kimya harbinde sivil halkın muhafaza ve vikayesi mevzubahs olduğu takdirde "Gaz,, dan çıkan mana şudur:

(1) Mermi, hava bombası ve saire gibi silâhlar vasıtasile düşman tayyarelerinden atılan ve insanı yaralıyan, zehirleyen yahut öldüren kimyevî maddelere "Gaz,, denir. Zehirli gazlar şunlardır :

A) Klorin ve Fosgen gibi tamamile kimyevî anlamda hakikî gazlar.

B) Bulut yahut sis şeklinde yayılan yarı camit cisimler ki bunlara "zehir dumanı,, tabir edilmektedir. Bu gazlarda arsenik mürekkebatı vardır.

C) Mayi gazlar, ki bunlar tesirlerini birinci derecede vücuda temas, ikinci derecede çıkardıkları buğular teneffüs edildiği zaman gösterirler, Yara yapıcı, Lewisit ve göz yaşartan gazlar bu bu nevidendirler.

***

S : (2) Harp gazlarından hangilerini bilmemiz lâzımdır?...

Uçucu gazlar (devamlı olmıyan)	Boğucu gaz	Klorin Fosgen
	Aksırtıcı gaz	«Zehirli dumanlar» A. D. remzi ile tanınan Klark I D. M. remzi ile tanınan Adamzit D. L. remzi ile tanınan Klark II
	Göz yaşartan gaz	C. A. P. remzi ile tanınan Klor Asotefenon devamsız bir gazdır.
Yapışkan gazlar. (devamlı gazlar)	Göz yaşartan gaz	S. K. ve B. B. C. remzi ile tanınan iki nevi göz yaşartıcı ve yapışkan gaz vardır. Bunlar Kloraseton ve Brom Benzil Siyanün'dür.
	Yara yapıcı gaz	Lewisit ve İperit

Not : Klorpikrin yarı yapışkan, boğucu gazlardan maduttur. Akinit ve Klop adlarıyle de anılır. (4 ve 5 numaralara dikkat).

***

S : (3) Zehirli gazlar nasıl tasnif edilir?

C : (3) Zehirli gazlar iki şekilde tasnif olunur :

Müstakbel savaşta zehirli gazlerin oynayacağı rol, artık inkâr edilemiyecek bir hakikat haline gelmiştir. Zehirli gazlere karşı muharip orduların alacakları tedbirle, tayyarelere karşı kullanılacak mukabil harp silâhları okadar tekâmül ve terakki etmişlerdir ki, böyle bir harbin fecaatini şimdiden tehmin etmek bile çok güçtür.

◆

Not: Boğucu bir gaz olan Klorpikrin yarı yapışkan, yani az devamlıdır. Mayi olarak atılan bu gaz, zararlı buhar çıkarma hassasını birkaç saat zarfında kaybeder.

⁂

S: (6) Gazları, vücuda tesir bakımından tasnif ediniz?

KARŞI KORUNMA KILAVUZU

a) Vücud üzerine tesirlerine,
b) Yapışkanlıklarına göre.

⁂

S: (4) — "Yapışkanlıktan„ maksat nedir?

C: (4) — Yapışkanlıktan maksat: "devamlılıktır„. Gazların yapışkanlıkları muayyen bir saha dahilinde tesirli olarak tekâsüf ettikleri müddeti ifade eder.

Yapışkan olmıyan, (uçucu ve devamlı olmıyan) gazlar, hücum edenlerin kullandıkları silâhlardan çıktıktan sonra gaz, yahut duman haline inkılâp ettiklerinden; kuvvetli rüzgâr ve saire gibi tabiî tesirler vasıtasiyle izale olunabilirler. Bu gibi gazlerin güneşin sıcaklığı ile üst hava tabakasına çekilmek, veyahut yağmur vasıtasiyle tekâsüf edememek yüzünden tesirsiz kalmak ihtimali vardır.

Yapışkan gazlarsa, (devamlı) mayi olarak atıldıklarından (her ne kadar rüzgâr ve hava tesirleri bu nevi gazları zamanla kısmen akamete uğratırsa da, mayiin çıkardığı buhar veya dumanlar, uzun zaman tesirlerini muhafaza ederler. Bu mayiler "dezenfeksiyon„ bahsindeki usuller altında imha edilmelidirler.

Yarı yapışkan (az devamlı) gazlar da mayi olarak atılırlar. Bunlar da zararlı buhar çıkarırlar. Fakat rüzgâr ve hava tesirlerine birkaç saat müddetle maruz kaldıktan sonra dezenfeksiyon yapılmasa da zararsız bir hale gelirler.

Yapışkan olmıyan (uçucu) gazların tesiri birkaç dakikaya munhasırdır.

Dezenfeksiyon suretile imha edilmedikçe; yapışkan (devamlı) gazlar günlerce yahut haftalarca tesirli olarak devam edebilir.

Dezenfeksiyon suretiyle imha edilmedikçe yarı yapışkan (az devamlı) gazlar saatlarca tesirli olarak devam edebilir.

⁂

S: (5) Gazları devamlılık bakımından tasnif ediniz?..

C: (5)

Harp Gazları

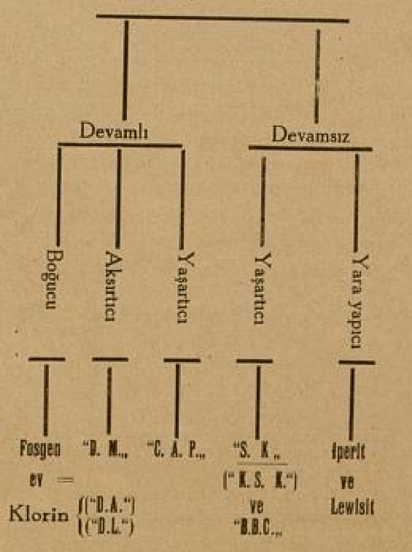

C:

1 — Boğucu, yahut ciğerleri tahriş edici gazlar.	Fosgen Klorin Klorpikrin
2 — Aksırtıcı gazlar.	Arsenik dumanları "D. A„ = ("D. M." D. L.)
3 — Göz yaşartıcı gazlar.	"C.A.P." yapışkan olmıyan (devamsız) dır. "S.K" ("K.S.K")ve "B. B. C" İkisi de yapışkan ve devamlıdır.
4—Yara yapışkan gazlar.	Lewisit ve İperit

⁂

Zehirli gazlerin harplerde oynıyacağı mühim rolün küçük bir tecrübesi son İtalyan ve Habeş harbinde görülmüştür. İtalyanlar, senelerce uzaman ve pek büyük maddî ve manevî fedakârlıklara ihtiyaç gösterecek olan bu seferi; insanî duyguları bir tarafa bırakarak yüzlerce ton zehirli gaz kullanmak suretiyle kısa bir zamanda bitirmişlerdi.

Muharip orduların her biri bu müthiş silâhlarla mücehhez oldukları takdirde, gaz harbinin ne şekil alacağını tahmin ve tasavvur bile insanın tüylerini ürpertiyor.

Mihail iri yarı, fevkalâde kuvvetli bir delikanlı.. Mölya ise ufak tefek, narin yapılı....

AYI MİHAİL

Michail Stefanovisch - Mihail Stefanoviç.. askere gitmek için köyünden ayrıldığı zaman sonbahardı. Büyük ırmağın suları üzerinde yüzen söğüt ağaçlarının gümüş renkli yaprakları, ilkbahar akşamlarında büyük balıkların hücumundan korkarak suyun yüzüne kaçan ufak gümüş balıklarını andırıyordu. Hava acı soğuktu. Gökyüzü, güneşin gittikçe kırmızılaşan sarı ve donuk ziyalarıyle, içinden aydınlanan bir fanosa benziyordu.

Mihail, ile Molya ırmağın kenarında oturmuşlardı. Mihail iriyarı, fevkalâde kuvvetli bir delikanlı olup, nadiren ve homurtuya benzer bir sesle konuştuğundan, arkadaşları ona «Ayı», Molya ise ufaktefek, narin yapılı olduğundan ona da «Tüy» lâkabını takmışlardı.

Molyanın nazarları, ırmağın suları üzerindeki söğüt yapraklarından birini takibediyordu. Onun, iki tarafa sallanarak döne döne süratle ileriye doğru kayıp gittiğini ve girdabın kenarına geldiğini gördü. Orada binlerce söğüt yaprakları ırmağın üzerini bir halı gibi kaplamışlardı. Mihverleri etrafında süratle dönerek, karıncalar gibi karmakarışık biribirinin üzerine çıkıyorlardı. Molyanın yaprağı, bir lâhze suyun üzerinde hareketsiz kaldıktan sonra tekrar sallanmağa başladı ve birdenbire girdabın siyah derinliklerine doğru kayarak kayboldu.

Molya, şimdi Mihailin kuvvetli göğsü üzerine biraz daha yaslanarak her zamanki gibi başını onun omuzlarına dayadı ve ırmağın derinden gelen uğultusuna karışan berrak sesile ona sordu:

—Sevgilim, şehirde o kadar insanın içinde doğru yolu şaşırmıyacak mı? Muhakkak şaşıracak. Ve belki de bir daha da bulamıyacak, zavallı Molyası beyhude yere onun yolunu bekliyecek, ağlayacak.. gözyaşlarını ona varmadan girdabın derinlikleri yutacak..

«Ayı», kendi kendine anlaşılmaz bir şeyler homurdanarak kolunu sıkı sıkı Molyanın beline doladı. Hepsi bukadar.

Fakat Molya, bundan memnun değildi. mütemadiyen sızlanıyordu :

— Mutlaka bütün kadınlar sana bakacak, çünkü sen iriyarı ve kuvvetlisin, oradakiler ise hep ufaktefek, cılız şeyler, tahtakurusu kadar bile kuvvetleri yok, sen de "Tüy„ünü unutacaksın?..

Mihail, Molyayı daha kuvvetli, kolları arasında sıkıştırdığından Molya, hafif bir çığlık kopardı, başka demler böyle bir bağırış, bir mesele üzerinde kâfi derecede konuşulduğuna işaretti. Onun için Mihail, Molyanın kolunu boynuna sarmış beklerken, Molya bunu yapmadı; tekrar söze başladı:

—Şehire varır varmaz, oradan tekrar ayrılacağını daima hatırda tutmalısın, köyün yolunu, her ağacını, her taşını iyice bellemelisin, eğer senin Tüyceğizinin ırmağa atlayıp yüze yüze sana gelmesini istemiyorsan, aklını başka şeylerle meşgul etmemelisin.

Mihail «pek iyi» diyerek onun nüvazişlerini bekliyordu. Fakat Molya henüz daha sonuna gelmemişti.

—Yemin et, bana tekrar geleceğine dair namusun üzerine söz ver, şimdi derhal yemin etmelisin.

Mihail Stefanoviçin istenilen şeyi yapmaktan başka çaresi yoktu:

— Pek iyi yemin ediyorum!..

Şimdi Molya, biraz sükûn bulmuş gibi idi. Mihaile bütün kuvvetile sarıldı. Öyle kuvvetli sıkıyordu ki, Mihail güç nefes alabiliyordu. Puseleri daha henüz sinirli idi.

İşte ayrılışları böyle olmuştu.

*
* *

Mihail, ilk aylarda büyük şehirden hiç birşey görmemişti. Diğer silâh arkadaşları gibi o da yüksek kırmızı duvarlı kışlanın içinde nefes alacak vakit bulamıyordu. Saf ve biraz da aptal olan insanların hayattaki vaziyetleri nasılsa, Mihail Stefanoviçin kışladaki hali bunun ayni idi. Onun, hamakat derecesine varan bu saflığı, lâkabı gibi esrarengiz bir surette onu bu duvarların arkasına kadar takibetmiş ve bulmuştu.

Evinde ona iyi muamele etmezlerdi, yalnız onun kuvvetine muhtaç oldukları ve meselâ çamura saplanan bir arabayı yola getirmek lâzım geldiği zaman iş değişirdi. O zaman birdenbire onun yüzüne gülmeğe başlarlardı :

— Mihail! derlerdi, biz biliyoruz ki, hiç kimse senin gibi kuvvetli değil, bize yardım etmek istemez misin?

"Ayı„, gururunun okşandığını hissederek homurdanır ve hemen yardıma koşardı. Kışlada da tıpkı böyle oluyordu, fena günleri iyi günler takibediyordu, fakat fenaları daha çoktu, bununla beraber Mihail, hayatından memnundu, başkaları onun bu daimî sükûnet ve saflığından istifade yolunu tutmuşlardı.

Soğuk kış gecelerinde kışlanın dış kapısında nöbet beklerken, nefesinin donup ağzında buz kesilerek boğazını tıkayacak gibi olduğunu hissederdi. Başkaları ayak parmaklarını dondurarak topalladıklarından evlerine gönderildiler.

Çeviren:

Nazmi Atasoy

Mihailin de bazan onlar gibi yapıp köye avdet etmeyi düşündüğü olurdu. Bu avdet, azıcık acı ve biraz da topal kalmağa değerdi. Fakat o, henüz daha bunun vakti gelmediğine hükmediyordu. Köydeki büyük ırmak kaçmıyordu ya. Tüy de herhalde onu kavak ağacının altında beklerdi. Hayır köyü kaçmıyordu, fakat bundansonra, bahsus kışlanın avlusundaki toprakların bile sıcak ve münbit bir koku neşrettikleri şu ilkbahar zamanında köyüne ne kadar hasret çekiyordu.

Fakat Mihail, şehirden; o, bütün gece hayat kaynıyan ve uğultusu yukarıya, kışlanın duvarlarına çarpan büyük heyulâdan henüz daha birşey görmemişti.

İlk defa taburla şehre gittikleri zaman Mihail, parlak üniformalı zabitlerinin korkusundan etrafına bile bakmağa cesaret edememişti. Sonraları etrafında bir fırıldak gibi dönen bu sersemletici hayata alışmağa başladı, yol yol parlayan cilâlı arabalar, tüyleri yağlanmış gibi parlak beygirleri görüyordu. Seyislerden bazıları İvan Petroviçten, o, yere düşürdüğü birşeyi eğilip alamıyacak kadar şişman olduğundan, çocukların eğlendikleri köydeki hancıdan, şişman idiler.

Çok kere bu arabaların tekerleri de yoktu. Alacalı üniformalı adamlar tarafından taşınıyordu. Bir defasında Mihail Stefanoviç böyle kapalı bir arabaya bir göz atmağa muvaffak olmuştu; fakat derhal bir ıstavroz çıkardı, çünkü gördüğü kadın öyle güzeldi ki, aklına hemen Meryem Ana gelmişti.

Bütün bu gördüğü şeyler Mihailin hoşuna gidiyor ve hepsinin kendisinin olmasını istiyordu. Bu çocukça arzusunun imkânsızlığı karşısında birdenbire köyüne hasret çekmeğe başladı. Şimdi o, Molyanın sözünü dinlemeyip ayaklarının parmaklarını donduramadığına pişman oluyordu. Fakat artık vakit geçmişti. Güneşin kızgın harareti damları yalıyor ve ıhlamur çiçekleri açılıyordu.

O, şimdi evdekilerin ekinleri biçmeğe başladıklarını.. ve buzlu havalarda ırmaktaki balıkların sudan fırlayıp tekrar dalarak kaçıştıklarını görür gibi oluyordu... Ah memleketi...

Tam bu sıralarda Mihail Stafavanoviçin alayına Çariçenin saray muhafızlığı verilmişti. Bunun için her cihetten kendilerine itimat olunacak askerler seçilmişti. Bunların arasında Mihail de vardı, çünkü o, hem gösterişli ve hem de ketum idi. Diğerleri onlara haset ediyorlardı. Fakat Mihail için hepsi birdi. O, şimdi herşeye karşı lâkaydı. Çünkü köyün yolunu unutuvermişti. Şehrin hayatı gözünün önünden bir rüya gibi geçiyordu.

Mihail, diğer askerlerin saray kadınları hakkındaki dedikodularına, onların nasıl yaltaklanarak ve kırıtarak nöbetçi askerlerin yanından bir kedi gibi süzülüp geçtiklerine dair söyledikleri sözlere kulak asmıyordu. Köyünün hatıraları onun ruhunu öyle sarmıştı ki, hiçbir şeyin farkında olmuyordu. Gerçi çektiği hasreti biraz yener gibi olmuştu. Fakat bu ruhî mücadele onu öyle yormuştu ki serbest kaldığı zamanlarını, bir hasta hayvan gibi hep uyku ile geçiriyordu.

O, şimdi saray muhafızı olmuştu, sarayın debdebesine alıştıktan sonra günleri gene eskisi gibi geçmeğe başladı. Bazan kibar saray kadınları, yelpazeleri hafifçe sallıyarak konuşa konuşa onun önünden geçiyorlardı. Mihaile, bu kadınların hepsi güzel görünüyor ve hepsine selâm duruyordu.

Günün birinde onun yanına bir kadın yaklaşarak önünde durdu ve: «Adın ne» diye sordu.

— Mihail Stefanoviç, haşmetmaap emrinize âmadeyim?..

Bu cevap üzerine derhal uzaklaşan kadının güldüğünü farkeder gibi oldu, Kadın tekrar gelmediği için Mihail de onu unutmuştu.

Bir hafta sonra çavuşu ona:

— Mihail Stefanoviç, bu gece sarayın içinde nöbet bekliyeceksin; dikkat et, köpoğlu senden memnun olsunlar! dedi. Bunları söylerken sırıtıyordu. Mihail, bu gülüşe bir türlü mana veremedi. O, verilen bu emre de taaccüp ediyordu. Çünkü bu gece kendisinin izin gecesi idi.

Arkadaşlarından bazıları her zaman olduğu gibi gene onunla kaba kaba alay ediyorlar, ve saray kadınlarından birinin ayı kızartması yemeğini arzu ettiğini söylüyorlardı. Mihailin en iyi arkadaşlarından Vasili de, bundan önce iç sarayda nöbet bekleyen arkadaşlarından bazılarının galiba orada başlarından geçen şeyleri hariçde ifşa etmemeleri için ebediyen gaiplere karıştıklarını söylüyordu. Mihail, ona da tamamile inanmıyor ve lâtife ettiğine hükmediyorbu.

Mihail, yalnız kaldığı zaman bu söylenen sözleri yavaş yavaş zihninden geçirmeğe başladı ve birdenbire parktaki kadın hatırına geldi. Belki de arkadaşlarının söylediği kadın bu idi. Böyle bir kadın için ölmek fena birşey değildi. Fakat onun, kendisi gibi birisini seveceğini hiç ümit etmiyordu.

Mihail Stefanoviç, önce gündüzün nöbet beklediği uzun dehlizde nöbet beklemeğe başladı. Bu dehliz ona ucu bucağı olmıyan nihayetsiz bir yer gibi gözüküyordu. Biribirinin yanına sıralanmış aynalardan birine akseden hayali, diğer aynalara da aksederek uzanıp gidiyordu. Mihail, bunlara pek dikkat etmiyordu. O şimdi pencerenin arkasından duvarın tamam üzerinden doğan tostoparlak kırmızı renkli ayı görmüştü, o, buna taaccüp ediyordu. Köydeki ay hep ırmağın üzerinden doğardı. Burada ise karşıki kubbenin üzerinden doğuyordu.

Mihail Stefanoviçin gözleri kapanmıya başladı.

O, kendisine yağmurlu günlerdeki ırmak suyu gibi yumuşak ve ılık bir cismin temasile uyandı, biraz gerindikten ve içini çekdikten sonra gözlerini açtı.

Önünde, parktaki o kadın duruyordu, o, şimdi Mihaile harkulâde güzel görünüyordu.

Mihail şaşkın şaşkın kekeliyerek :

— Affınızı dilerim, haşmetmeap!... dedi.

Kız gülüyordu, evet, hem de kıs kıs gülüyordu. Öyle ki "Ayı" büsbütün alıklaştı.

Biraz sonra kız :

— Pek iyi benim adım Anna Petrovna, beni takibet!. dedi.

Mihail yürüdü, o, şimdi sanki gizli bir kuvvetin sevkiyle hareket ediyordu, nöbetini terketmeği bir lâhza bile düşünmedi.

Birçok koridorlardan geçtiler, Mihail geçtikleri yerlerin farkında değildi. O, yalnız, büyük dinî bayramlarda Meryem Anaya yakılan anber kokusundan başka birşey hissetmiyordu. Önünde giden kadın öyle hızlı gidiyordu ki o, ancak yetişebiliyordu. Bundan başka onun ayak sesleri işitilmiyecek kadar hafif olduğu halde kendisininkiler bir tokmak gibi ses çıkartıyordu. En nihayet kız bir kapı açtı ve Mihaili hafif bir dürtüşle ileri itti, kendisi içeri girmedi.

Mihail Stefanoviç şimdi bir kadının yatak odasında bulunuyordu. Bereket versin oda yarı karanlık olduğundan ilk bakışta birşeyin farkında olmadı, onun için bu gibi şüpheli zamanlarda en doğru hareket olan şeyi yaptı: Selâm vaziyeti aldı ve taş gibi olduğu yerde kaldı.

Oda oldukça loştu. Mihailin karşısında asılı büyük bir ayna vardı. Fakat o, bunun farkında değildi. Çünkü içinde kendisini görmemişti. Yalnız büyük koskoca bir kaya gibi dört sütunlu ve dört tarafında üstüste yığılmış birçok yastıklar bulunan bir yatak görünüyordu. Yatak tarafından hafif bir aydınlık geliyordu. Fakat Mihail, lâmbaya benzer birşey görmüyordu.

(Arkası 21 inci sayfada)

Yazan: MÜKERREM KÂMİL SU

Sus Uyanmasın

No. 12

Üç yıl oldu Bülendden ayrılalı. Annemin ölümü, benim hastalığım ve tedavim, sonra uzun yolculuklarla geçen üç yıl..

Memleketin birçok yerlerini gördük. Buzlu pınarlarında serinledik. Çamlı yamaçlarında, ışıklı gecelerinde dinlendik. Örgülü saçlı köy kızlarını, parmağı kınalı genç gelinleri, çıplak ayaklı çocukları ve elleri nasırlaşmış köy ağalarını tanıdık. Uğradığımız yerlerde, küçücük bir iyilik yaptığımız zamanlarda mes'ut olduğumuzu görerek, avunduk.

Taze yayık ayranı, katıksız süt, tereyağ, çam havası, içtikçe iştah arttıran buz gibi kaynak suyu, yıldızlı kır geceleri bana yeniden sıhhatimi kazandırdı. Acıyı hazmetmenin, büyük bir yasla yere yıkılmamanın en büyük şartı muhakkak ki sağlam olmak.

Babamın şoförü ile evlendiği için, son yolculuğa bizimle çıkamıyan Nermin, Antalyadan geldiğimiz zaman beni o kadar değişmiş, toplanmış, renklenmiş gördü ki.. sevincinden âdeta çocuğa döndü.

İkimiz de şendik. Evin eski durgun yaşayışına büyük bir değişiklik gelmişti. Artık herkes bir köşeye çekilip derdini büsbütün büyüterek yeis d e r y a s ı n d a yüzmiyor. Evimizde tabiî insanların yaşayışı.. herkes benim kadar sevindirilmiş vaziyette. Hem soyunuyor, hem Nerminle şakalaşıyordum. Nerminin saadetten pırıl pırıl yanan yüzü, öyle güzel görünüyor ki.. içimden: "kadın sevdiği ve sevildiğine inandığı zaman güzelleşiyor; bu muhakkak!.„ dedim. Nermin, birden iki ay önce adıma gelen mektubu hatırlıyarak, odadan çıktı. Birden heyecanlandım. Kimse ile mektuplaşmıyordum. Bu mektup kimden gelebilirdi?

Şaşkın şaşkın uzatılan mektuba elimi sürdüğüm zaman, titremeğe başladım. O kadar değişmiştim ki sararan yüzüm Nermini korkuttu.

Bu mektubu açmalı mı?

Biribirimize seslenmemek.. ve bir daha biribirimize baş çevirmemek karariyle ayrılmamış mı idik? Ona tekrar yazmak kuvvetini veren nedir?

Yıllardan sonra yazmak için ne var, ne oldu?

Ben ki, artık ondan gelecek herhangi bir şeye hakkım olmadığını kabul etmiş ve bu kararla yıllarca acı çekmiş bir insanım.

İçimde uyutmıya çalıştığım derdimi küllemek için, gençlik haklarımı ayak altına aldığım bu ateşi karıştırmıya hakkım var mı?

Niçin yazdı, benden ne istiyor, ne istiyebilir? Biz biribirimiz için ölmüş iki insandan başka neyiz?

Mektubu başucumdaki komodinin üstüne fırlattım.

— Banyo hazır Çiğdem

— Geliyorum Nermin.

— Nasıl Antalyayı sevdin mi, bensiz gezinti içine sindi mi?.. Antalya, gazetelerde, mecmualarda okuduğumuz gibi güzel, güneşli, suyu bol bir yer mi?

— Çok yorgunum Nermin. Ağzımı açacak halde değilim. Antalya, düşündüğümüz ve okuduğumuzdan çok daha güzel. Sen bana yardım et.

Banyoda nekadar kaldım, nasıl giyindim farkında değilim.

Bastığım yeri görmiyor, gözlerimi dikildiği köşeden zor alıyordum. Çayı odamda içeceğimi söyliyerek tekrar yukarı fırladım. Bulmıya başladığımı sandığım gönül sükûtu dağılmış, içimde örtülen hatıralar hep birden ayaklanmışlardı. Bir mektupta, birkaç kâğıt parçasında nedir bu kuvvet?

Bu kuvvet nedir ki sağlığını, azçok şenliğini ve ruh dinlenmesini kazanmış bir insanın varlığını altüst ediyor?

Ellerim zarfı ateşe atmak için kıvranırken, içimde susturamadığım bir ses: "Aç, oku, kendini böyle üzmeğe haklı değilsin„ diye çırpınıyor.

Kalbim göğsümün içinde dövünüyor. Büyük bir acı, istekle isteksizliğin çarpışmasından doğan büyük bir heyecanla zarfı yırtıyorum :

"Çiğdem, sana geldim yine.

Verdiğin büyük kararı değiştirmek için aradan yıllar.. ve yılların arasına gömülen hadiseler geldi geçti. Henüz yalnız olduğunu -kalbini bilmiyorum-; hayatına bir başkasının karışmadığını bildiğim için sana yazıyorum. Başıma yığılan büyük hayat acılarından silkindikten sonra değil.. Her zaman hayatını araştırdım; ve seni adım adım aradım. Sensiz geçen yılları hatıralarına bağlayarak aşabildim Çiğdem.

Senden uzak geçen üç yılı birkaç yaprağa dökerek tam manasile anlatabilecek miyim bilmem?

İçimde büyük bir ürkeklik var. Herşeyden çok kalbindeki yerimin örtülmüş olmasından korkuyorum. Beni, iki elini de büyük bir heyecanla sana uzatabilecek hale getiren yıllar, acaba bu elleri boş çevirecek değişikliği yapmadı mı sende?!„

Başım dönmeğe başladı.

Bülendin hayatında neler oldu, bana ellerini uzatmak için ne gibi değişiklikler yaptı? Gözlerim, onun karışık çizgileri andıran perişan satırlarında koşuyor :

"Sana niçin seslendiğimi, ve senden ne istediğimi söylemeden önce, kısaca bu üç yılda olup biteni anlatmk lâzım. Bu öyle güç birşey ki.. Çünkü hep acı, hep ölüm ve talisizlik dolu hatıralar bunlar...

Seni her zaman acılarımla hırpaladım. Son bir defa daha beni dinliyecek misin bilmem Çiğdem?

Senden ayrıldığım zaman yaşama kuvvetim bitmiş, hayata ait bütün isteklerim sönüp gitmişti. Herseye lânet ediyordum. İçimde kırmak, parçalamak; önüme gelen şeyi değil, dünyayı yık-

mak, ateşe vermek hıncı vardı. İlk işim Üninersitedeki derslerimi bırakmak oldu.

Baban gibi.

Sonra vapura atlıyarak Marmarayı, trenle uzun ovaları deli gibi geçip İzmire, oradan da geceyi falan düşünmiyerek bir araba ile köye koştum.

Sabaha karşı, gündelik işler için ayaklanan ev halkı, beni karşılarında sap sarı, üstü başı toz toprak içinde görünce şaştılar.

İşçilerin yüzünde büyük bir ürkeklik vardı. Benden saklanan birşey olduğu pek belli. Fakat düşünemiyor, sabırsızlanarak onlara birşey soramıyordum. Avluyu geçtikten sonra merdivenlerde Zehra ile karşılaştım. "Ay!..." diye olduğu yerde bir kere sallandı. Sonra yavaş yavaş ağlamağa başladı.

— Ne var Zehra, ne oluyor evde?

O sade ağlıyor, sözlerimi duymamış görünüyordu. Koşarak merdivenleri çıktım. Babamın odasına doğrulmuştum ki arkamdan yetişti. Kapının önünde durarak:

— Girme içeriye!

Dedi.

— Ne var, ne oldu?

— Oda boş artık!

Birden başımda bir mermi patladı sanki. Hemen oracığa çömeldim. Günlerdenberi ağlamak için yandığım halde ağlayamıyor, tıkanacak gibi oluyordum. Babamın ölümünü öğrenmek boğazımdaki düğümü çözdü. Hıçkırıklar içinde soruyordum:

— Ne zaman öldü babam, niçin bana haber vermediniz?

— Bir hafta önce birdenbire gitti. Gece Ayşe ile oynarken birden fenalaştı.

— Annem nerede?

— Odasında.

Bu defa annemin odasına çıktım. Köşede bir yeis kümesi gibi büzülmüştü:

— Sesler geliyor. Ne var, ne oluyor Zehra?..

Diye soruyordu.

Yanına yaklaştım:

— Ben geldim anne. Sana ne oldu?

Gözleri baktığı halde birşey görmiyordu. Bir zamanlar, ağlıya ağlıya sönmesin diye hayatımın en yanlış işini uğurunda yaptığım gözler, birşey görmeden, seçmeden bakıyorlardı.

Görüyorsun ya Çiğdem. Ömrümün en büyük âşkını kaybettikten sonra, sığındığım ana baba ocağında, yüzyüze geldiğim yeni hayatta neler bekliyormuş beni?

İçlerinde en şen, en gamsız Ayşe idi. Dizlerinde oynıya oynıya uyuduğu dedesinin, şehire indiğine inanıyor ve bir sürü oyuncak bekliyordu. Zehra solmuş, epeyi yıpranmıştı. Gözleri kıpkırmızı önüne bakıyordu. Her köşesine ölümün, ebedî bir sakatlığın yası çökmüş bu köy evinde, yeni yaşayışıma başladım.

Yıllar geçtikçe babam, evi bir çiftlik haline getirmişti.

Benim odama, kitaplarıma hiç el sürülmemiş. Elimi kolumu sıvayarak çalıştığım odaya çıktım. Yine Zehra bir gölge gibi arkamdaydı. Hemen işe başladım.

Koca koca kitabları avluya taşıyordum. Ne olacağını, ne yapacağımı kestiremiyen Zehra, ötedenberi kitaplarıma dokunmaktan korktuğu için, şaşkın şaşkın bir köşede duruyorbu.

İlkmektepten beri sakladığım, her yıl köye gelirken büyük bir istekle aldığım kitaplar bahçede kocaman bir yığın yaptı.

— Biraz gaz getir Zehra.

Sonra bir kibrit.

Avlunun ortasında acı çırpıntılarla ciltler bükülerek, kıvranarak: "yaptığın delilikdir, cinayettir„ diye ses vererek yanmağa başladı.

Birşey düşünemiyordum. Yıllarca verdiğim emek kurşunî bir yığın olunca:

— Artık herşey bitti, diye döndüm. Bir zamanlar bir kitapta okuduğum ve hiç doğru bulmadığım bir işi şimdi ben yaptım. Fakat bu lâzımdı. Bugünün buhranları içinde başka türlü düşünmek elimden gelemezdi.

Düşünerek, okuyarak, yazarak ve duyarak geçen otuz üç yıllık bir ömür, bu gün karşıda rüzgârla savrulacak bu kurşunî yığından başka birşey değildir.

Artık herşey bitti.

Sevmek, aramak, mes'ut olmak, onu beklemek, ondan yaşamak için kuvvet istemek.. hepsi, hepsi bitti artık.

Bundan sonra ömrüm bir hasret olup akacak, diye inledim.

⁂

Köy hayatına ayak uydurmaya çalıştım. Günde sabah, akşam iki defa annemi odasında yoklar, sonra tarlada çiftciler arasında duygusuz, isteksiz bir insan düşüklüğü ile çalışırdım. Bu arada Zehranın ve çok acı olmakla beraber Ayşenin de rolü o kadar azdı ki..

Onlarla yemeklerde buluşan, icab ettikçe birkaç şey konuşan makineden bir adamdım sanki. Zehra, yaradılışındaki incelikle hayatımda büyük bir fırtına olduğunu anlıyor, belki de biraz delirmiş olduğumu düşünüyordu.

Onları yanımdan uzaklaştırmak için en kuvvetli mazeret, yorgunluğumdu:

«Çok yorgunum.

Ağzımı açacak halim yok.„

Ayşenin sesi, gülüşü, kendi kendine mırıldanığı şarkılar bile sinirlerime dokunur, kendimi kırlara atardım.

Geceleri gün ışıklarının uyanmağa başladığı saatlere kadar, seni, sevgini ve içimde yıkılar yapan hasretini inlerdim, Çiğdem. Kuvvetle seven ve bu sevgiyi ömründe ilk defa duyan bir erkeğin nasıl yandığını anlatmak mümkün mü?

Öyle ayları yıllar yaptım ki, geri dönmesin onlar. Bir daha böyle kıvranmak - neyin karşılığı olursa olsun - istemem.

Üç ay önce Ayşeyi alarak dere kıyısına gitmiştim. Tuttuğum balıkları tekrar suya bırakıyor, vaktı öldürmeğe çalışıyordum. Ayşe, sevinçle ellerini çırpıyor, balıkları avuçlarında tuttukca kahkahalar atıyordu.

Çocuğa karşı içimde derin bir acı duydum. Annesinin elinde olmadan işlediği bir suçtan bu çocuğun günahı olur mıydı hiç?

Yine seni düşünmeğe başladım. Annenin arkasında ne kadar sızlandığını, sana uzak kalan babanın, yüreğinde yarattığı acıları sezdirmemek için nasıl çırpındığını göz önüne getirdikce ne kadar acı duyuyordum.

Ayşeyi kollarıma aldım. Bundan sonra ona olsun haksızlık yapmamağa, onu sevip bağrıma basmağa karar verdim. Zaten sen de böyle istememiş mi idin?

Çocuk, kapanık yüzü birdenbire değişen babasına bakıyor, baktıkça şaşkınlığı artıyordu.

— Ayşe, beni sever misin kızım?

Okuyucularımızın (Yarım Ay)da büyük bir sevgi ve ilgi ile takip ettikleri

Bayan Mükerrem Kâmil Su'nun:

Sus Uyanmasın!

Romanı, bu sayıda bitiyor. Seçkin ve çok hisli yazıcımız (Yarım Ay) için; en yeni ve en mükemmel eseri olacağında hiç tereddüt etmediğimiz.

İSTRANCA ETEKLERİNDE

Romanını hazırlamıştır. Pek yakında tefrika etmeğe başlıyacağımızı okuyucularımıza müjdeleriz.

— Babalar sevilmez mi hiç? Annem öyle söyler.

— Hangimizi çok seversin?

— İkinizi de baba.

— Sana ikisinden birini seç, ya annenden, ya babandan geç deseler ne yaparsın Ayşe?

Çocuk derin derin düşündü:

— İkinizden de geçemem baba.

Şimdiye kadar kucağıma alıp yüzüne bir kerre bile dikkatle bakmadığım Ayşe, yaşından daha olgun görünüyordu. Kızımla anlaşmağa karar verdiğim bir dakikada, karşıdan koşa koşa bir işçi geldi. Soluğu kesilerek söyleniyordu:

"Ev yanıyor!„

Ayşeyi adama bırakarak bütün hızımla koşmağa başladım. Yangın sözü beni çok ürkütmüştü. Çünkü yerinden kıpırdayamıyan annemin hali, birden kafamda çaktı. Eve vardığım zaman çatı çökmüştü. Köylüler telâşla koşuyorlar, evdeki işçiler çırpınıyorlardı:

— İçerde insan var mı?

Hep birden söyleniyorlardı. Birden annemle Zehranın içeride kaldıklarının farkına vardık. Evi dört yandan saran alevlere daldım. Zehra, merdivenin alt basamağında saçını başını yoluyor:

— Kurtaramadım. Çatır çatır yandı annem!...

diye haykırıyordu.

Gözleri büyümüş; elleri, yüzü, elbisesi yer yer yanmıştı. Beni görünce büsbütün bağırmağa başladı. Şimdiye kadar soluk rengi ve sessiz hali ile gölge kadar silik görünen Zehra, yaralı bir hayvan gibi haykırıyor, üstünü başını paralıyordu.

Kollarıma alarak gözlerimizi yakan, genzimizi tıkayan dumandan ve hızla ilerliyen alevlerden kurtardım onu.

Zehra korku ile kendinden geçmişti.

Baygınlığı ve ateşli hastalığı uzun sürdü. Yangının nasıl çıktığını, annemi kurtarmak için nasıl kendisini ateşe attığını sayıklamalarından öğrendik. Nihayet bir gece:

— Ayşeme iyi bakın. Ağlatmayın onu, boynu bükük yavrumu ağlatmayın, diye yumdu gözlerini.

Ölümü başında sabaha kadar kaldım. Beyaz örtüler altında yatan bu ince genç kadın vücudu, bana yaptığım haksızlıkları ne acı bir dille söyliyordu bilsen Çiğdem.

Titreye titreye yanan mum ışıkları içinde örtülmeyen gözleri ve şikâyet eder gibi aralık kalan dudaklarıyla uyuyan bu genç ölü... Ömründe belki bir dakika bile tam mânasile mes'ut olmamıştı. Çocuk yaşta hayatına katıldığı erkek ona soğuktan, alâkasızlık ve sevgisizlikten başka ne göstermiş, ne vermişti?

Yıllarca gün annemi bakan ve nihayet onu kurtarmak için kendi canını ateşe atan zavallı, büyük Zehra... Gözümde erişilmez yükseklikler doğru kanadlanıyor, yaşadığı kadar bir ân vermediği büyük bir sevgi ve saygıyı içimde yaratıyordu.

Sabaha kadar başını beklediğim bu genç ölü; arkasında çok sevdiği, öpüp okşamağa bile kıyamadığı küçük kızını bıraktığı için, böyle açık gözlerle bu dünyadan göçmüştü. Ona yapılacak en büyük, ilk ve son iyilik, Ayşeyi mesut etmekti.

Omuzlarından aşağıya doğru sarkan yanık saç örgülerine ellerimi sürdüm. Zaten yıllardır dünyasını görmeyen, yaşamaktan tat almadığını her dakika söyliyen annem için ölüm bir kurtuluştu.

Zavallı Zehra, annemle, babamın sevgilerini, hatıralarını başında toplıyan küçük kadın.. ona yürekten kopan en temiz ve en içli sözlerimi öldükten sonra mı söyliyecektim?

İşte Zehra böyle öldü Çiğdem. Onu toprağa bıraktıktan sonra mezarı başında Ayşeyi mesut edeceğime ând içtim. Zehrayı, annemi kurtarmak için kendine kıyan köy kızını, yanan evimizin henuz soğumıyan külleri arasına gömdük.

Üç aydır her gün Ayşe ile beraber bu taze mezara çiçek taşıyoruz. Onun sevdiği kır çiçeklerini toprakların üstüne bırakdıktan sonra Ayşe: "Anneciğim rahat rahat uyu emi, babam beni çok seviyor artık„ diyor.

Kızımın sesi gözlerime yaş düşürüyor. Onu içlendirmemek için gönlüme gömülen acıları dışa vurmamağa çalışıyorum.

İşte sevgili Çiğdem. Sana herşeyi yazdım. Ben de Ayşe kadar düşünülmeğe, telliye muhtacım. Hayatta tutunacak tek dalım - her zaman olduğu gibi - sensin. Büyük bir ümitsizlikle yazdığım bu mektubu gönderdikten sonra, her gün köy çeşmesinin başında Ayşe ile beraber karşılık bekliyeceğim.

Yollıyacağın birkaç satır belki de, bize yeniden bir yaşama haberi de verecektir. Aziz Çiğdem..

* * *

Yer yer gözyaşları ile ıslattığım mektup bitince, babamın yanına koştum. Gözyaşları içinde boynuna sarılarak titreye; titreye; Bülendin mektubunu ona uzattım.

Yıllarca önce bir gece babam, bana uzun bir mektup okutmuş, bu mektupla hayatımız baştan başa değişmişti. Şimdi ben de bir türlü açmağa cesaret edemediğim, zaten açmakla da bir kazancı olmıyacağını kuvvetle bildiğim bu büyük sırrımı babama veriyordum.

O, sararmış yüzü ve ıslanmış gözlerile satırları aşarken, kafamda binbir plânı şekillendirmeğe çalışıyordum:

— Bir yıldırım çekeyim Bülende. Seyahatta olduğum için cevabımın gecikdiğini Bülend şimdi öğrenmeli..

— Acaba hemen Bülendi çağırmalı mı?

Bütün bunları yeter görmüyor, olduğum yerde eziliyordum.

Nihayet en kestirme yolun ona koşmak olduğunu karara almıştım ki, babam gözlerini yüzüme kaldırdı:

— Bülend, kalbindeki yerinden korkmakta haklı mı Çiğdem?

— Hayır baba. Onu bir gün bile unutmadım.

— Ayşeyi, Bülendin acı hatıralarını bile bile.. onun hayatına katılmağa kuvvetin var mı kızım?

— Ona, bu acılardan sonra daha çok bağlandım baba.

— Ayşeyi seveceğini, onu yadırgamadan bağrına basacağını umuyor musun cocuğum; iyi düşün?

— Bülende yakın olan her bağ, benim için kutsaldır baba. Ayşe, Bülendden çok benim kızım olacak.

— Öyleyse. Bu gece dinlen.. yarın yola çıkıyoruz Çiğdem.

— Yorgun değilim, çok kuvvetli görüyorum kendimi.

Babam gülümsemekten kendini alamadı.

Zihninde birşeyi ölçüp biçtikten sonra:

— Biraz senin için sarsıcı olur amma Bandırma Balıkesir yolu ile gideriz. Bu takdirde bu akşam yola çıkılabilir. Saat 20 de..

Dünyanın en büyük müjdesini almış bir insan sevinci ile babamın kucağına atıldım. Hem ağlıyor, hem gülüyor; yüzünü, boynunu durmadan öpüyordum:

— Sen dünyanın en iyi babasısın. Artık seni öyle çok seviyorum ki...

Babam saçlarımı severek:

— Hastalığında, Bülende ait duyuşlarını öğrenmiştim çocuğum. Senin acın, öyle zamanlar oldu ki, benimkinden üstün geldi bana.. seni çok düşünüyordum. Annene söz verdiğim halde mesut edememekten ne kadar korkuyordum. Bu dakikada ben de senin kadar sevinçliyim Çiğdem.

— Baba, artık hayat bize de gülecek. Biz de biraz olsun yaşamanın mânasını anlıyacağız.

— Zaten bu saadet senin hakkındı çocuğum. Bundan sonra annenin dediği gibi:

Saadetin saadetim olacak!

* * *

Nermin, kollarımın arasında şaşkına döndü.

Daha iki saat önce yorgun olduğumu, kıpırdıyacak halde bulunmadığımı söylemiştim. Bu değişikliğin, verdiği mektuptan doğduğunu görünce o da çocuk gibi sevindi. Kocasını: bebek, top, beşik, falan ne bulursa kız çocuklarının severek oynıyacağı oyuncakları almak üzere çarşıya koşturduk. Hem hazırlanıyor, hem söyleniyorum:

— Evi baştan başa değiştir Nermin. Herşey yakışan yerlere geçmeli. Tablôlar, koltuklar, piyano, herşey, ve herşey..

Tabiî, yalnız babamın odasına dokunma.

Bundan sonra benim de kızım var. Anlıyor musın Nermin? Yedi, sekiz yaşlarında bir kızım. Ona güzel bir oda hazırlamalısın. Tıpkı benim çocukluğumdaki gibi. Ayşenin odasında herşey beyaz ve çok şık olacak. Evi baştanbaşa çiçeklerle süsle.. Nereye baksak birkaç yaprak, birkaç renk görmeliyiz, anlıyorsun değil mi dadıcığım?

Ne bileyim, benim aklıma hepsi gelmiyor. Annem mesut günlerinde neler yaptırıyor, nasıl yaşıyorsa şimdi eve o mânayı ver.

Sen akıllı, becerikli kadınsın Nermin.

O gülümsiyor, bir taraftan da:

—Sen hiç düşünme. Geldiğin zaman yalıyı öyle değişik bulacaksın ki.. belki sen bile güç tanıyacaksın.

— Nermin, piyanonun üstüne annemin albümünü koymayı unutma.

— Hiç onu unutur muyum yavrum?

***

Son düdük öttü.

Zil sesi ile rıhtıma inenler, yolcularına acı acı bakıyorlar. Şimdiye kadar yaptığımız yolculuklarda ikimiz de hasta gibi bir köşeye çekilir; ayrılıp buluşanlara, ağlaşıp gülenlere hep başka dünyanın insanları imiş gibi yabancı gözlerle bakardık.

Şimdi aç bir insan ihtirası ile herkese ayrı ayrı, ve ince bir dikkatle bakıyorum. Şurada, küçük mendiline gözlerinin yaşını içirmek isteyen bir genç kız.. Ötede sesle ağlayarak çırpınan bir çocuk.

Biraz ilerde herşeyi ayak altına alan bir aşkın kudretini gözlerinde yakan iki sevgili..

Vapur yavaş yavaş başını kıyılardan kurtardı.

Sular köpüklenerek, çırpınan gemiyi kucaklıyor.

İstanbul pırıl pırıl yanan ışıklarıyle gittikçe uzaklaşmaktadır..

Adaları geçtik.

Marmara gece ne güzel, nefis bir ay ışığı da var. Kamaraya çekilmek istemiyorum. İçimde doğan yeni bir hayatın güneşi, damarlarıma öyle bir yaşama kuvveti veriyor ki... Büyük bir sevinçle taze bir saadete koşarken, yorgunluk hissedilir mi hiç?..

Babamla hasır koltuklara gömüldük. Önümdeki masada iyi bir kahvaltı var. Heyecandan yemek yiyemiyeceğimi pek tabiî bulan babam, en sevdiğim çerezleri, sandoviçleri önüme serdirdi. Büyük bir lezzetle çaylarımızı içiyoruz.

— Baba, ne vakit Bandırmaya çıkılır?

— İki ile üç arası.

— Hemen tren var mı?

— Hayır. Sabahleyin yedide kalkıyor zannederim.

— Eyvah, o zamana kadar ne yapacağız?

— Şimdi en iyisi, biraz sonra kamaraya çekilip uyumağa çalışmaktır, Çiğdem. Çünkü yarın uzun bir tren yolculuğu var.

— Kaç saat sürer?

— Sekiz, dokuz saat kızım.

— Daha uzun süren yolculuklar yaptık.

— Fakat birşeye yetişmek için koşmak ihtiyacında değildik değil mi?

Gülüşerek bakıştık.

Vapur vavaş yavaş ilerliyor. Sanki Marmaranın ipek eteklerini buruşturmaktan korkuyor. Yıldızlar sularda titriyor ve ay, ışıktan çizgisi ile yolumuzu aydınlatıyor.

Geceyi derin derin kucaklamak; yıldızları, ay ışığı ve bütün güzelliği, derinliği ile onu göğsüme doldurmak istiyorum.

Kamaranın temiz, dar yatağında uyumak benim için mümkün olmadı. Sabaha kadar gözlerim ampulün sarı ışığına dikili, hep Bülendi düşündüm.

Acaba bizi görünce ne yapacak, Ayşe beni yadırgayacak mı?

Makinenin sesi sanki hep: "Bülend, Bülend!„ der gibi.. Kalbim çarpıyr.

Bu sulardan, bu sevgili Marmaradan mesut olarak döneck miyim? Işıklı yaz gecelerinden birini kamarada değil.. yıldızlara karşı onunla elele geçirecek miyiz?

Denizin koyulaşan, kıvrılan, derinleşen ve sonsuzlaşan dalgalarına bakarak aşkın en büyüğünü, saadetin en bulutsuzunu tabiata müjdeliyecek miyiz?

Bülend, Bülend!.. diyeceğim.

Hayır, hiç birşey söylemiyeceğim ona, onu bulmaktan, onun olmaktan, ölünceye kadar onun eşi, sevgilisi, herşeyi olmaktan gelen bir sarhoşluk içinde yalnız yüzüne bakacağım.

Titreye titreye özlediğim gözlerinde sevgimin, bağlılığımın büyük tarihini okuyacağım.

En büyük ıstıraplar gibi en büyük aşklar da dilsizdir.

Damarlarımda vücudumun her zerresinde vuran bu ilâhî sevgiyi dile düşürmeğe lüzum var mı?

***

Nihayet tren ve otomobil yolculuğu da sona erdi.

Köyün dışında durduk. Babam, şoföre beklemesini söyledikten sonra, kolumdan tuttu. Titriyorum. Sevinçle aştığım bu uzun yolların ucundan, mektubunun cevabı gecikdiği için Bülendi bulamamak korkusu içimde canlandı.

Köye çıkan tozlu yolda babamın koluna dayanarak yürüyordum.

Ortalığa akşam loşluğu inmeğe başladı. Uzaktan çıngırak sesleri geliyor. Sürü dağdan iniyor olmalı. Nihayet yolun dönemecini geçtikten sonra çeşme göründü. Ve orada başını ellerinin arasına almış bir adam, biraz ilerde oynıyan kız çocuğuna dalgın dalgın bakıyordu.

Ağlamağa başladım.

Babam, heyecanıma karşı gelmeğe çalışıyordu.

Birden nasıl oldu, ne oldu, hangi ruh yakınlığı ve hangi isimsiz kuvvet, başını bizden yana çekti bilmem?

Bülend, kırık çeşme taşları üstünden atladı. Bize koşarken çocuk gibi ağlıyordu:

— Çiğdem.

— Bülend.

Babam, yüzünün tozlarını silermiş gibi yaparak, mendilini gözlerine götürdü. Bir dakika sonra sesimize koşan küçük kız, bir çiçek kadar temiz ve bir ışık kadar canalıcı Ayşe, babamın kollarında idi.

Birşey bulup söyliyemiyor, kalplerimizin sesini yine kalplerimizde bırakarak titriye titriye bakışıyorduk.

Babam, yıllardır birçok acılar çektikten.. ve çetin sınamalar verildikten sonra gelen bu heyecanlı buluşmanın romantikliğini değiştirmek için, şen bir sesle:

— Bülend, bu gece sana misafiriz, dedi.

Yolumuz köyüne düştü. Bir yandan bizi ağırlamağa, bir yandan da hazırlanmağa çalış. Çünkü bu sevgili baba kızı, köyden kaldırmağa geldik.

Yarın döneceğiz. Ne dersin sen bu işe küçük Ayşe?

Çocuk, büyük bir sevgi ile yüzüme bakıyor, gülümsiyordu. Kollarımı açtım. Sanki bunu bekliyormuş gibi hemen atıldı. Küçük, renkli dudakları yüzümde dolaşırken:

— Sen ne kadar güzelsin, seni çok sevdim!.. dedi.

Bülend, derinliğinde bütün bir hayat ifadesi taşıyan gözlerle, yüzüme bakıyor; dudaklarımdan çıkacak sözleri sanki korku ile bekliyordu.

— Sen benden, dünyadaki bütün güzelliklerden de güzelsin Ayşe, dedim. Ben de seni öyle seviyorum ve bundan sonra öyle çok seveceğim ki...

Babam:

—Yook kızım, yok; benim Çiğdemim. O kadar değil, dedi. O kadar değil kızım! Küçükle arama girmenize pek kolay kolay katlanamam.

Gel bakalım Ayşe. Bak sana İstanbuldan neler getirdik. Yatınca gözlerini yuman bebek mi, karnına bastıkca havlıyan köpek mi.. neler neler var.

Otomobilde, gel beraber yürüyelim de alalım onları.

Sonra bize döndü:

— Siz de eve doğru yürüyünüz. Akşam yemeğini hazırlamayı elbet unutmazsınız değil mi?

Babam, Ayşenin elinden tutarak geldiğimiz yollardan ilerlerken, biz de köy yollarına daldık.

Elele ve büyük bir gönül tokluğu içinde yeni hayatımıza doğru akarken, sanki yıllarca çektiğimiz bütün acılar ve umutsuzluklar yokolup gitmişti.

— BİTTİ —

Gençlerbirliği, Avusturyanın Rapid takımıyle Ankara stadında maç yaparken.

SPOR

Tokyo Şimdiden Nazarlarımızı Çekmeğe Başladı

Daha dün gibi hatırımıza gelen on birinci Olimpiyadı, henüz hafızalarımızdan silinmediği şu sıralarda 1940 senesinde Tokyo'da yapılacak on ikinci Olimpiyadın hazırlıkları hakkında, Japonların Olimpiyat komitası çalışmağa başladı.

Dünya sporunun hareket itibarile mehenk taşı olan Olimpiyat oyunları, her tarafta gördüğü rağbet ve alâkadan dolayı bugünkü mevkii kazanmış bulunmaktadır.

1924 senesinde Pariste yapılan Olimpiyat müsabakalarında Japonlar da iştirak etmişlerdi.

Dört atlet Paristeki Kolamb stadında memleketlerinin renklerini temsil eden Japonlar, o zaman hiç kimsenin nazarı dikkatini bile celbetmemişti.

Aradan seneler geçti.

1928 Amesterdamda yapılan Olimpiyat müsabakalarında biz, Japonların, üç adım atlamada dünya birinciliğini kazandıklarını da seyrettik..

Her dört senede bir hareketleri genişleyen Japonlar, bu sahada mutlak muvaffakıyet için ellerinden gelen herşeyi yapmakta gecikmiyorlardı.

Nitekim 1932 deki Los Ancelos Olimpiyadında, o güne kadar Olimpiyatta başta giden milletlere kafa tutmağa başlıyan Japonlar, hem pist üzerinde hem de yüzme havuzunda ortalığı allak bullak ettiler.

İşte o zamana kadar Japonlar üzerinde pek büyük birşey beklemiyenler gözlerini açmağa başladılar.

Geçen sene Berlin Olimpiyadına gidenler, Japon atletlerile, yüzücülerinin kazandıkları muvaffakıyetleri herhalde unutmamış olacaklardır.

İşte şimdi Paristenberi Olimpiyatta görünmeğe başlıyan Japonlar, on ikinci Olimpiyadın Tokyoda yapılmasını üzerlerine almış bulunuyorlar.

Her sahada iyi bir tetkikle ciddî işler yapmış ve başarmış olan Japonlar, üzerlerine aldıkları Tokyo Olimpiyadı işini öyle bir mükemmeliyet ve muvaffakiyet içinde yapacaklardır ki, Tokyo da hem sporcularının zaferini, hem de organizasyonun büyüklüğünü alkışlamış olacağız.

***

Galatasarayın Yıldönümü Parlak Olacak

Mazisi daima zaferlerle dolu; ve hemen hemen bütün sporlarda büyük varlık gösteren, Türkiyenin en eski klüplerinden Galataşaray, kendine yaraşacak büyük bir bayramla otuz üçüncü yılını kutlulıyacaktır.

Böyle bir günde ne yapılması lâzımgeliyorsa, hiç çekinmeden yapılacaktır. İki gün sürecek olan merasimi tam ve güzel hazırlamak için birçok komiteler seçilmiştir. Bundan başka bütün Galatasaraylılar da seferber edilmişlerdir. Herkes kendine düşen vazifeyi başarmak için şimdiden işe koyulmuşlardır.

On sene evvel İstanbula gelerek halkımızda oyunlarıyle büyük bir sempati uyandıran Slavya takımı, bu günde İstanbulda bulunmayı kabul etmiştir. Ve Orta Avrupada kazandığı büyük maçlarda oynıyan tam takımıyla gelecektir. Son senelerde daima Avusturya ve Macar takımlarının oyununu görmekten bıkan seyirciler, o gün futbol zevklerini lâyıkıyle duyacaklardır.

Cumartesi akşamı İsveçten davet edilen kuvvetli güreş takımı da maçlar yapacaktır. O gün klübün salonunda basketbol ve voleybola da yer verilmiştir.

18 temmuz pazar günü Taksim stadyomunda spor tarihimizde eşine tesadüf edilmemiş şekilde muazzam bir merasim yapılacaktır. Onu atletizm hareketleri takip edecektir. Bunun için de Yunanistandan kuvvetli atletler getirilecektir.

Pazar akşamı Bebekte Denizcilik lôkalinde ve Bebek bahçesinde bir gardenparti tertip edilmektedir. Feneralayları ve projektörler altında oynanacak vaterpolo bütün Galatasaraylıları oraya çekecektir. İstanbulun en iyi cazları temin edilmiştir.

Böyle bir günde bütün Galatasaraylılar, ve Galatasarayı severler bir araya toplanarak otuz üçüncü yıllarını mükemmel bir surette kutlulıyacaklardır.

Ömer Besim Koşalay

Mânasız Bir Düdük, Her Zaman Bir Mağlûbiyete Sebep Oluyor

Bizde spor hareketleri çok defa bir takım gayri tabiî neticeler vermekle nihayet bulmaktadır.

Bundan iki sene evvel Galatasarayla Beşiktaş takımları arasında Şeref stadında yapılan lik maçında hakemin çaldığı bir düdük üzerine Galatasaray oyuncuları durmuş, hücumda bulunan Beşiktaşlı bir oyuncu da sürdüğü topu kaleden içeri attığı zaman hakem, ikinci bir düdük çalmıştı.

Birinci düdük ne için çalınmıştı?

İkinci düdük neden öttü?.

İşte, futbol sahasında bir hâdise teşkil eden bu iki düdük çalınması uzun, günler süren bir mesele olmuştu.

Nihayet hakem «Ben düdüğü başla! işareti olarak çaldım» deyip işin içinden çıkmış, Galatasaray da kendisine bir şampiyonaya malolan bu mevsimsiz bir düdük sesini sineye çekmiştir.

Millî Küme maçları için şampiyonanın başında giden Galatasaray, Fenerbahçe ile yaptığı bir oyunu yine Şeref stadında seyircilerden biri tarafından çalınan düdük yüzünden, yürüdüğü yoldaki büyük avantajını kaybetti.

«Ama, bu hâdise hep Galatasarayın mı başına geliyor?» diye yeknazarda insanın aklına birşeyler takılıyor ama, düşenin dostu olmaz derler, biz Galatasarayın da hiç dostu olmadığını pek âla biliyoruz.

İşte Galatasaray, Fenerbahçe maçında yine bir düdük ötmüş, hakem «benim düdüğüm başka; ben başka düdükle alâkadar değilim» demiştir.

Bu gidişle bu düdük meselesi seyircilere sirayet edecek, ve böylece mühim maçlarda her eline bir düdük alan çalacak, bakalım bu gidişle en çok kimin düdüğü ötecek?..

Çavuşoğlu

739 Gün İstirahatten Sonra Dünya Şampiyonluğu İçin Şikağoda Bir Boks Maçı

Şikago'da dünyanın en büyük spor hareketlerinden biri olan zenci Coe Luiz ile Amerikalı dünya ağır sıklet şampiyonu Broddok arasındaki gürültülü boks maçı yapıldı.

Biri dünya şampiyonluğunu muhafaza etmek, diğeri bu şampiyonluğu elde etmek için çarpışan iki boksörün yaptıkları maç 60,000 kişi önünde sekiz ravund kanlı bir mücadeleden sonra zenci boksörün galebesile sona erdi..

1914 senesinde boks ringlerinin siyah ve vahşî kaplanı namile dünyayı kasıp kavuran boksörü, Zenci Cak Cansonun bu müsabakadan evvel maçın galibini Broddok olarak göstermesi, bütün nazarları bu boksör üzerine çekmişti.

1922 Nevyorkta Fransız boksörü meşhur Karpantier ile yaptığı maçtan sonra cihanşumûl bir şöhret kazanmış olan Amerikalı Jak Dempsey'de tuhaf bir tesadüf eseri olacak, o da maçın galibi olarak Broddok'dan bahsetmişti.

Bu eski kurtların fikirlerini bir tarafa bırakacak olursak; nazarlarımız geçen sene zenci boksörle karşılaşan Alman'ların en büyük boksörü Şimelingin bu maç hakkındaki düşüncelerini tetkik edelim.

Zenci boksörle cidden çok çetin bir döğüş yapmış olan Alman boksörü: «Coe Luiz bu maçı Nakavut ile kazanacaktır» demişti...

Nitekim müsabakanın birinci devresini hâkim bir döğüşle bitiren Broddok, ikinci devreden sonra Zencinin müthiş yumrukları altında bunalmış, tam sekiz devre bir kan döğüşü şeklinde devam eden maçın sekizinci ravundunda Amerikalı boksör, bir külçe halinde galip gelmek ümidile çıktığı ringe yıkıldı, kaldı.

Sekiz ravund göğüs mücadele edilmek suretile devam eden maçı büyük bir sükûnetle idare eden hakem bir, üç, beş, sekiz, on diye sayarken sonlara doğru sesi hafiflemiş, koca Broddok değil on, onbin saysalar yerinden bile kıpırdamağa niyyeti yok bir vaziyette sırt üstü yerde kaldı.

Artık o saniyeden sonra Broddok dünya şampiyonu değildi!..

Sporu Nasıl Görüyor ve Nasıl Yapıyoruz!..

Yeryüzünde umumiyetle yapılan sporlardan memleketimizde tatbik edilenler, en sathî görüşle birden bir mukayeseden geçirilince, bir kısmının diğerleri yanında devede kulak mesabesinde kaldığını farketmek güç birşey değildir.

Diğer medenî memleketlerde gençliği hemen hemen mütesaviyen taksim eden bu sporların, neden bir tanesi Türk gençliği üzerinden aslan payını alıyor da, diğerleri spor telâkkilerinin çerçevesi içine bile giremiyorlar?

Bu neticeyi tevlit eden sebepleri, yani telâkkileri halkımızın derin ve karışık haleti ruhiyesi içinden teker teker çekip çıkarmak pek te kolay birşey olmasa gerektir.

Memlekette en çok rağbet gören spor, şüphesizdir ki futboldür. Anadolunun bazı yerlerinde futbol için (spor oyunu var) denildiğini bile gördük.

Bütün gençlik kendini bu spora vakfettiği halde, komşu memleketlere tefevvuk edemiyoruz. O memleketler ki nufusları bizden fazla olmamakla beraber, diğer sporlara da futbol kadar.. hattâ bazıları futbolden fazla ehemmiyet atfetmektedirler. Futbolde ilerliyemiyoruz, çünkü bunu bir spor olarak değil, bir oyun olarak yapıyoruz.

Futbol gibi bir takım sporunu yani ferdin noksanını tamamile ortaya vurmıyan; hattâ bazan onu bir meziyet gibi gösteren bir sporu, spor gibi yapmadıktan sonra atletizm, yüzme, yahut kürek gibi ölçü ve rakiple yapılan sporlara gençlik, tabiîdir ki rağbet vermiyor. Bir de hasta tabir edilen öyle müfrit futbol meraklıları vardır ki, taraftarı oldukları kulübün bilmem kaçıncı takımında oynıyan on beş yaşlarında bir çocuğun âdeta tercümei halini bilirler. Bu, böyle iken yani gençlik tabiî bir ihtiyaç olarak hissettiği gösteriş ve meşhur olmağı üçüncü takımda oynıyarak bulurken, tabiatile diğer ferdî sporların kıymetine bigâne kalıyor. Atletizm yapıp üç dört sene sonra iyi bir derece elde etmeyi birkaç aylık antrenmandan sonra kulübün futbol B takımında oynamağa tercih edemiyor. Bir koşuda geçildiği takdirde halkın, ona takıldı demesinden korkuyor.

Velhasıl bir sporu yapacak adam bulabilmemiz için evvelâ onu seyredebilecek kütle yetiştirmemiz lâzımdır. Ancak o vakit herkes rahatça istediği sporu yapmağa cesaret edebilecektir. Bunun için de yine Halkevlerinden medet ummaktan başka çare göremiyoruz. Halkevlerinde çalışanlar arasına spordan lâyikiyle anlıyan münevverlerin de idhal edildiğini gördüğümüz vakit, kanamakta olan bir yaranın tedavisine başlandığını müşahede edip sevineceğiz. Buraya, ancak ilk nazarda görebildiklerimizi yazdık. Memleketimizdeki spor telâkkileri üzerinde daha derin tetkikler yapmak zamanı artık gelmiştir. Bunu da son seneler hummalı bir faaliyetle çalışan teşkilâttan bekliyoruz.

Atlet : Furuzan

Gençlerbirliği İstanbulda iyi oyunlar yaptı

Millî Küme maçlarının deplâsman oyunlarının sonunu Galatasay ve Güneş takımları Ankaranın sayılı takımlarından biri olan Gençlerbirliğiyle oynadılar. Ankarada da futbolu en iyi şekilde oynıyan Gençlerbirliği, Güneşle yaptığı maçı berabere, Galatasarayla olan oyununu da 2-0 mağlûp olarak bitirdi.

Üstüste iki muhtelif maç yapmak mecburiyetinde olan Gençlerbirliği takımı, gerek Ankarada ve gerekse İstanbulda yaptığı oyunlarda gösterdiği yüksek kabiliyetle hiçbir vakit ihmal edilmiyecek bir kuvvet olduğunu bir kere daha ispat etmiş oldu.

Güneş maçındaki yüksek oyunu esnasında ilk devreyi galip bitiren Gençlerbirliği, ikinci devrenin başında berabere vaziyete düştü.

Rüzgâr altında ikinci devreye başlıyan Gençler, bu devrede daha güzel oynamağa başlamış, oyunun gidişi büsbütün Güneş aleyhine dönmüştü. Gençler, ikinci golü yaparak galip vaziyete geçtiler.

Futbolun, en önüne geçilmez bir cezası olan penaltı, iki takımı yine berabere bir neticeye bağladı.

Oyun bu hızla giderken Gençlerbirliğinin soliçi Niyazi, ender görülür bir şütle üçüncü golü yaptı.

Artık oyunun bitmesine üç beş dakika var, kolay kolay bu netice değişmezdi.

Gençlerbirliği kalecisinin belki de büyük bir emniyetle otuz metre açıkta olan topa çıkması yeni bir tehlike yaptı.

Kaleci topu tutamadı. Kale de bomboş kalmıştı.

İşte bu görünür görünmez kaza bir gole maloldu.

Boş kalan kaleye giden topu üçüncü defa başlangıç yerine getiren Gençlerbirliği, galip olduğu oyundan 3-3 berabere ayrıldı..

Millî Kümenin en başında bir yerde bulunan Galatasaray, Gençler ile yaptığı maçı pek rahat bir oyunla olmamakla beraber 2-0 galip olarak bitirdi.

Ankarada yorgun bir halde 3-2 galip gelen Galatasaray, İstanbuldaki maçı daha kolay kazanacak zannedildi ama, galibiyet zannedildiği kadar kolay olmadı.

Memlekette pekaz takıma nasip olan ve cidden ince bir oyun gösteren Gençlerbirliği, teker teker kıymetli oyunculara malik olmamakla beraber, toplu bir halde mükemmel futbol oynamaktadır.

Gençlerbirliği, İstanbulda yaptığı iki oyunda da iyi tesirler bırakmış bir takımdır.

ÖLÜME ÇAĞIRAN AŞK!...

— Başı 9 uncu sayfada —

Leylâ, yavaş yavaş kendini topladı. Nazarları ürkek ürkek yabancı ihtiyar kadının yüzünde dolaşıyordu. Kadın, onun ne sormak istediğini zaten anlamıştı.

— Mithat Safanın annesiyim!. dedi.

Leylâ gözlerini indirdi. Sanki ona gizli bir günah itiraf ettirmişler gibi, birdenbire kıpkırmızı oldu ve yavaşça söylendi :

— Fakat, ben sizin ne söylemek istediğinizi anlamıyorum.

Kadın yalvaran bir sesle konuşmağa başladı ve elini Leylânın omuzuna koydu:

— Benimle beraber geliniz... Bize gidelim... Benim bu ricamı reddedecek kadar katı kalpli olamazsınız... Senelerdenberi ben sizi bekliyorum !

Leylâ, anî bir hisse uyarak kadınla beraber yürüdü. İhtiyar kadın, varkuvvetile koşuyordu. Çünkü her ân Leylânın pişman olup yoldan döneceğinden korkuyordu. Bir müddet sonra çıkmaz bir sokağa saptılar ve karanlık bir apartmanın önünde durdular. İhtiyar kadın :

— İşte geldik. Burası, dedi, buyurun.

Leylâ, artık iradesini tamamiyle kaybetmiş bir haldeydi. Karanlık merdivenlerden ihtiyarı takip etti ve dördüncü kata çıktılar.

Mithadın annesi derin derin içini çekerek :

— akınız, dedi, herşey onun bıraktığı gibi kalmıştır. Hiçbir eşyayı yerinden oynatmadım...

— Fakat o, kendisi... O, nerededir?

— O öldü bayan Leylâ... Evet o, sizin yüzünüzden, sizin aşkınızdan öldü...

Leylâ titreyerek :

— Bana nasıl böyle gaddarane sözler söylüyorsunuz... en onun ölümünü kat'iyen istemedim ki!.. diyebildi.

— Belki istemediniz.. Fakat buna siz sebep oldunuz. Nasıl olduğunu bilmiyorum. Sizden bir kelime ile bile şikâyet etmedi... Yalnız benim ana kalbim, onun mukadderatına sizin hâkim olduğunuzu, onun hayatının sizin elinizde olduğunu sezmişti... Sizi gözden kaybettikten sonra üç sene sabırla, metanetle hep bekledi.. Her gün ona avdet edeceğinizi, onu dinliyeceğinizi umdu. Fakat nihayet bir başkasıyle evlendiğinizi haber alınca...

İhtiyar kadının sesi birdenbire değişti.

— Lûtfen kendiniz okuyunuz; şurada yazı masasının çekmesinde mektubu duruyor...

Leylâ odada yalnız kalmıştı. Yavaşça sararmış zarfı açtı ve okudu:

"Seni çağırır çağırmaz beni takip edeceğine kat'iyen eminim.„

Mithatın annesi odaya girdiği zaman Leylâyı masanın üzerine iğilmiş, hıçkırıklar içinde buldu...

—Ağlayınız kızım... Ağlayın. O, bu gözyaşlarına lâyıktır. Biraz önce size yalnız zalimane sözler söylemiştim. Fakat bir tek evlâdımın ölümüne sebep olan bir kimseye merhamet etmek elimden gelir miydi? Siz de ona merhamet etmemiştiniz!

Leylâ, kadının işten ve meşakkatlı günlerden sertleşmiş ve kurumuş elleri üzerine iğildi ve onları öpmeğe başladı...

* * *

Etrafına soğuk ve beyaz duvarlar çekilmiş mezarlığın içine akşam karanlığı çökmek üzereydi. Yalnız uzun servilerin tepeleri akşam güneşinin kırmızılığı içinde birer meş'ale gibi yanıyorlardı. Yerlere artık tamamıyle gölgeler inmişti... Büyük demir kapıdan içeriye giren Leylâ, az kalsın geriye dönecekti. Bu büyük sükûnet onu o kadar korkutmuştu ki.. Şoförü geri gönderip buralara yalnızca geldiğine âdeta pişman olmuştu. Göğsünü sıkan bir heyecan ve korku ile adımlarını yavaşlattı...

Acaba şu ânda derunî bir his, hâkim olamıyacağı bu meçhul kuvvetle oynamaktan onu mennetmek mi istiyordu?... Fakat derhal korkaklığından utandı ve yürümeğe başladı. Biraz sonra sade fakat güzel bir mezarın karşısında idi.. Elindeki çiçekleri oraya bıraktı ve biraz bu muazzam ve hareketsiz duran siyah servilerin altında dinlenmek istedi.

Sanki her bucaktan, her yandan güzel bir çiçek kokusu, bir bahar rüzgârı esiyordu... birdenbire bir fısıldama işidir gibi oldu...

— Seni seviyorum Leylâ! Belki bu cümleyi kendisi söylemiş, belki de yalnız düşünmüştü.... Fakat ona mezardan gelen bir ses, bu kelimeleri söyliyor gibi geldi ve titremeğe başladı.... Artık kendini burada yalnız hissetmiyordu. En küçük bir gürültü bile onu ürkütüyordu.

Buradan kaçmalı idi.... Eğer canını kurtarmak istiyorsa hemen şimdi gitmeli idi!... Bir adım ileri attı. Az kalsın düşüyordu. Birşeyin ayağına takıldığını ve onu kat'iyen serbest bırakmadığını hissetti. Yerdeki otlar ayağının bileğine âdeta zincir gibi sarılmışlardı. Güçhal ile ayağını bu otlardan kurtardı. Deli gibi kapıya doğru koştu. Otomobile binmek üzere ayağını basamağa koyduğu vakıt, sanki biri eteğinden onu geri çekiyordu.

Soğuk, buz gibi soğuk birşey arkasından aşağı iniyordu.. Son kuvvetile arabanın kapısını çekti ve kapadı. Elile otomobilin manivelâsına dokundu. Motörün gürültüsüne çatlak bir ses karışmıştı... Arabaya sanki bir başkası da atlamıştı. Leylâ arkasına bakmadan direksiyona sarıldı.... Otomobil harekete başladı. İşte biraz sonra... Bir siyah gölge Leylânın üzerine iğildi... Bu gölgeden iki kol uzandı... Direksiyonu idareye başladı... Leylâ gözlerini kapadı... Evet, bu dakikalar artık onun son anı olduğunu anlamıştı. Direksiyonu idare etmekten âciz olan ellerinin üzerinde soğuk bir tazyik hissetti... Arkasına dayandı.. Ve hareketsizce bekledi. Sanki bunun böyle olacağını o, çoktan biliyormuş gibi hiçbir mukavemet göstermedi. Arabadaki meçhul şahıs idareyi ele almıştı...

* * *

Saat dokuza kadar Refik karısını bekledi. Eve hemen avdet edeceğini Leylâ, şoförle haber göndermişti, öyle olduğu halde henüz daha gelmemişti. Dokuzu birkaç dakika geçe bir polis memurunun Refiği görmek istediğini söylediler.. Fena bir haber bekleyen Refik koştu...

Memur :

— Size ciddî bir haber getiriyorum. Bir felâket haberi işitecek kadar metin misiniz? dedi.

Refik ölü gibi sararmıştı.

— Söyleyiniz, dedi; karım nerededir?

— Karınız Maçka mezarlığının yakınında bir otomobil kazasına uğradı. Ağlebi ihtimal direksiyona hâkim olamamış.. Araba devrilmiş...

Refik haykırarak yerinden fırladı :

— Öldü mü? Çabuk söyleyin; dedi.

— Evet bayım... O taraftan geçen bir satıcı kazadan bir dakika sonra yanına koşmuş, fakat ölüm karşısında kalmış... Memur elini cebine götürdü.

Belki size bu mektub birşey anlatabilir... Bunu ölünün üzerinde bulduk, diye kâğıdı uzattı.

Kelimeler Refiğin gözü önünde oynaşıyorlardı. Bu, yabancı bir el yazısı idi. İnsiyakî bir hisle Refik bu yazıyla kimin münasebeti olduğunu anladı.. ve okudu:

" Seni çağırır çağırmaz beni takip edeceğine kat'iyen eminim!„

Refik, koltuğun üzerine yıkıldı.. ve inledi....

AYI MİHAİL

◆

— Başı 13 üncü sayfada —

Yatakta bir kadın yatıyordu.

Yalnız başı ve kolları görünen bu kadının saçları koyu renkli ve yüzü enlice idi. Mahmur ve süzgün bakışlı koyu renkli gözleri vardı, parmakları hemen hemen yüzüklerle kapanmıştı. Üzerinde ince ve şeffaf bir kumaştan gecelik gömleği vardı. Kadın, derin ve mütehakkimane bir sesle:

— Yakın gel, niye kapının dibinde duruyorsun? dedi.

Mihail, yatak tarafına gidiyorum zanniyle aynaya doğru gitti, aynaya birkaç adım kalınca hatasını anlayarak soldan geri keskin bir çarh yaptı, ve kendisini şimdi yaklaşınca daha büyük ve mükellef görünen yatağın karşısında buldu. Ve selâma durdu, fakat kunduralarının biribirine çarpmasından mütevellit sesi kalın ve tüylü halı yuttuğundan o, selâmı yanlış verdiği zanniyle tekrar topuklarını daha kuvvetli biribirine çarparak selâm vaziyeti aldı, lâkin yine bir ses çıkmadı. Yalnız yataktan bir gülme duyuldu ve kadın:

— İsmin ne? diye sordu.

— Mihail Stefanoviç, haşmetmeap. Emrinize âmadeyim.

—Niçin sana ayı lâkabını takmışlar.

Mihail ne cevap vereceğini bilmiyordu.

—Belki, kuvvetli olduğun için mi?.. Bakalım bir kere görelim. Yüzüklerle pırıl pırıl ışıldayan bir el ona doğru uzandı, sıyrılan dantelâların altından meydana çıkan kol, sudan fırlayan semiz bir balık gibi düz ve parlak görünüyordu. Fakat el boşta kaldı, çünkü Mihail Stefanoviç uzakta duruyordu.

— Daha yakına gel, abdal sen de, yoksa korkuyor musun? Öyle dimdik durma, burası iyi ve rahat...

Mihail bir adım ileriledi. Fakat vaziyetini değiştirmedi. O bütün bu şeyleri hiç te iyi bulmuyordu. Bilâkis pek tehlikeli olduğunu hissediyodu.

Kadının tekrar uzanan elinin parmaklarındaki iki tane büyük pırlanta taş, bir yılanın gözü gibi parlıyordu. Bu el Mihailin kaba elbisesine sürünerek yukarıdan aşağıya doğru kalçalarına kadar gitti.

Mihail, elin gittiği yere bakmağa cesaret edemiyordu. O, öncekinden daha dimdik duruyor ve sabit nazarlarla kadının yüzüne bakıyordu. Her zaman olduğu gibi Mihailin anlayışı uzun sürdü. Fakat birdenbire kadının maksadını anladi.

O, ömründe yalnız bir kadınla içli dışlı olmuştu, fakat onu çok iyi tanımıştı. Şimdi gördüğü o mahmur koyu gözlerin intibaını o, birçok defalar onda görmüştü. Molya da tıpkı böyle bakardı. Böyle parlak ve iştihalı.

Bu tanımadığı kadından ansızın korkmağa başladı, mümkün olsa kaçacaktı.

— Sen hakikaten sevimsiz bir ayısın!., diyen kadının sesi, şimdi öncekinden daha yumuşak idi.

— Anlatacak birşey bilmiyor musun?

Mihail, askerlikte öğrendiği tarzda bağırarak cevap verdi:

— Haşmetmeap, emrinize âmadeyim, hayır.

— Öyle bağırma, hayvan, eğer anlatacak birşey bilmiyorsan ben sana yardım edeyim, muhakkak ki köyünden birşey anlatabilirsin, orada sevgilin var mı?.

— Haşmetmeap emrinize âmadeyim, evet!..

— Bana yalnız evet, diye cevap ver anladın mı? Şimdi bana sevgilinden anlat. Sen köyden ayrılırken kederlendi mi?

— Haşmetmeap, evet.

— Senin onu unutacağından korkuyordu değil mi?.

— Evet!.

— Peki, ondan ve köyünden bana daha anlat.

Mihail, hemen söze başlamadı ve başlamağa da muktedir değildi, çektiği hasretin ve iştiyakın acılarını hissetmeğe başlamıştı, belki kadının yumuşak ve tatlı sözleri bu hisleri uyandırmağa sebep olmuştu, göğsünden birşeyler kabarıp boğazını tıkadığı cihetle, yalnız bir homurtu işitildi.

Kadın gülerek:

— Sen hakikaten tıpkı bir ayı gibi homurduyorsun, dedi.

Mihail şimdi kendini toplamıştı, köyündeki ırmaktan anlatmağa başladı: Henüz daha çocukken annesi onu ırmağın kenarına götürür ve ona ormandan kesilip birkaçı bir araya bağlanarak suya atılan kütüklerin nasıl nakledidiklerini gösterirdi. Sonraları kendisi de ağaç kesmeğe ve ırmakta nakletmeğe başlamıştı.

Mihail Stefanoviç bunları anlatırken kendisini unutmuş, selâm vaziyetinden çıkmıştı. Hafif, fakat derin ve tatlı çıkan sesi demindenberi anlattığı nehirin uğultusuna benziyordu. O, kendisi de kelimeleri nereden bulduğuna şaşıyordu, ve nihayet başkalarının gülmesinden korkmıyarak köyüne çektiği hasretten serbestçe bahsedebiliyordu. Göğsünde, demirden büyük bir gölge gibi oturan acının parçalanarak kelime şeklinde dışarıya çıktığını; ve her cümleyi bitirdiği zaman içinin biraz daha hafiflediğini hissediyordu.

Sonbaharda semayı kaplıyan ördek sürülerinden bahsetmeğe başladığı zaman, kendisinin de onlar kadar hafif olduğunu zannediyordu. Rüyada olduğu gibi hafif ve serbest.

Derin bir nefes alarak sükût etti.

Kadın:

— Devam et!.. dedi.

Bu yabancı ses, onu daldığı rüyadan uyandırarak nerede olduğunu aklına getirdi. O, şimdi aziz arkadaşı Vasilinin sözlerini hatırladı, ve birdenbire herşeyi anladı. O, artık bir daha ördeklerin uçuştuklarını görmiyecekti, artık bir daha ılık ırmak suyunun vücuduna temasını hissetmiyecekti, artık bir daha kazların bağırtılarını duymıyacaktı. Hepsi bitmiş, mahvolmuştu, bunların hiçbirini tekrar görmiyecekti... Koyu renkli günlerin arkasında ölüm onu bekliyordu.

O, bu dakikada ona kırmızı duvarlı kışlada öğretilen herşeyi unutmuştu. Birdenbire yatağın önünde iki dizinin üzerine yığılarak başını ipek yastıkların üzerine bıraktı, ve böylece hareketsiz kaldı. O dev cüsseli adam, orada acemice kesilen ağır bir kütük gibi yatıyordu.

Biraz sonra omuzlarının hafifce kalkıp inerek hareket ettiği ve şiddetli bir hıçkırık sesinin odayı kapladığı işitildi. Kadın kuvvetli bir darbeden çekinir gibi irgildi.

Mihail, başını biraz kaldırarak kederli gözlerile yabancı kadının çehresini arıyordu.

O gözlerde, masum bir çocuğun medet uman bir yalvarışı okunuyordu, ellerini kavuşturup yalvardı:

—Merhamet haşmetmeap, merhamet?.

Tekrar başı yastıkların üzerine düşerek hüngür hüngür ağlamağa başladı. Hıçkırıkların şiddetinden yatak bile sallanıyordu. O, böyle ağlarken kadın onun başını okşıyor, ve bir çocuk teskin eder gibi fısıldıyordu:

—Zavallı ayıcık, zavallı aptal ayıcık...

Mihail, bu okşayışlar karşısında yavaş yavaş sükûnet bulmağa başladı, fakat halâ yüzü yastıkların üzerinde kapanmış duruyordu. Kadının, sabit nazarlarını ondan ayırmıyarak ihtiyatla, elini geri çektiğinin ve yatağın öbür tarafından yavaşcacık süzülerek indiğinin farkında bile olmadı. Oda kapısının kapanmasından mütevellit hafif sesi de duymadı.

Dışarıda kadın, damdönürüne:

—Anna Petrovna, ben bu gece yeşil odada yatmak istiyorum, dedi.

—Haşmetmeap, size hizmet etmekle müftehir olurum.

— Pek iyi, şu hayvanı bırak, rahat uyusun. Ve nöbetçi zabitine de söyle, emrediyorum, yarın sabah onu kışlaya uğratmadan doğruca köyüne salıversinler, anladın mı? O, hakikaten bir ayıdır... Yalnız homurdanmıyor, bir ayı gibi de kokuyor!

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasını öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden:

Dahiliye Mütehassısı

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2) den (6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9) - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz

BİR BAYRAM ARİFESİ

Büyük Hikâye:

— III —

Hüsnü ağabeyin ısrar edecek değil, fazla kıpırdanacak hali yoktu; gözleri kendiliğinden kapanıyordu. Sağlam uzviyetinin mukavemeti nisbetinde titredikten sonra, yıkılan ve donmağa başlayan vücudun tekrar harekete gelmesi, adeleleri elbette yormuştu; Hüsnü ağabeyin etlerinin, kemiklerinin, ek yerlerinin birer çıkık, kırık ezik, çürük gibi sızlayıp sancılandığına, ağrıdığına emindim.

Hanife kadın, odaya iki şilte getirdi, Hüsnü ağabeye temiz bir yatak yaptı.

Hüsnü ağabeye, eskiden kalma bir misafir entarisi bulup giydirmişti. Çay da demlenmişti. Onu yatağa yatırdık; içine bol konyak döktüğüm iki fincan çayı da sıcak sıcak içirdim. O, arada bir, buğudan terleyen yüzünü siliyor ve uzun soluklar alıyordu.

Çayını da içtikten sonra, üstünü örttüm:

— Şimdi bir iyi uyu...

Dedim, odadan çıktım.

Evdekilere, maceramızı anlattım; meraktan kurtuldular.

Hanife kadın, arada bir, hastanın yattığı odaya gidiyor, sobaya odun atıyordu.

Biz yemekten kalkmıştık. Hanife kadın haber verdi:

— Hasta uyandı.

Hüsnü ağabey için çorba hazırlatmıştım; çorbasını verdittim, ve temiz çamaşır gönderdim. Çok geçmeden, Hanife kadın, bozuk bir suratla göründü; dargın dargın bakıyordu.

— Misafir, çamaşırları istemiyor, dedi. Giymiyeceğe benziyor!

Hanife kadın, birşeye sıkıldı mı, yahut akıl erdiremediği birşey karşısında kaldı mı, böyle dargın dargın bakardı.

Hüsnü ağabeyin yanına gittim; çamaşırlar, bir iskemlenin üzerinde duruyordu:

— Gücenirim; giyin de konuşalım, dedim, çıktım.

Tekrar odaya girdiğim vakit o, vücudu ısındıktan, terledikten sonra kendine gelmiş ve eski çelebi, hal aşina tavrını takınıvermişti. Beni, görür görmez, davranıp kalkmak istedi, hemen mani oldum:

— Yooo.. Bozuşuruz.

Hüsnü ağabey, önüne bakarak ellerini uğuşturuyordu.

— Mahcup oluyorum.

Bir iskemle alarak başucuna oturdum:

— Beni dinle Hüsnü ağabey... Bak herkes gibi, ben de sana, Hüsnü ağabey, diyorum. Seninle eski dostuz.

Gözlerini kaldırdı, bir an gözlerimin içine baktı:

— Teveccühünüz...

Devam ettim:

— Ben, bir adamı, ya severim, yahut sevmem. İkisi ortasını bilmem!

Hüsnü ağabiy, hafifçe gülümsemişti:

— Tıbkı bendeniz gibi...

Ben de gülmeğe başlamıştım:

— Gördün mü ya! huylarımız da benziyor. Sana, ötedenberi kanım kaynadı, aynı zamanda, sana hürmet ederim. Çünkü, sen, hakikaten hürmet edilecek bir adamsın.

Hüsnü ağabey, bu sefer, yüzüme uzun uzun baktı:

— Bırakın, beni bu kadar utandırmayın.

— Hayır, Hüsnü ağabey. Bu akşam, yolda sana rastlayışım, emin ol ki sadece bir tesadüf değil, ruhtan ruha, kalbden kalbe açılmış bir yolun tabiî bir uğrağıdır.

Ben, bu lâkırdıları, düşünerek, tasarlayarak değil, Hüsnü ağabeyin ne kadar alıngan, buluttan nem kapan insan olduğunu bildiğim; onu, şu hasta halinde eve ısındırmak, iyice rahat ettirebilmek için, söylüyordum.

O, benim söyleyiş tarzıma dikkat etmiyordu; bakışlarından, duruşundan, onun zihninin bir tek şeye takılmış olduğunu anlıyordum.

Hüsnü ağabey, beni dinledikten sonra, çekingen bir sesle sordu:

— Siz, bana, nerede rasgeldiniz?

— Yolun tam ortasında!

Bunu söyledikten sonra durdum. Söylediğim sözün, tam bir manası yoktu. Hangi noktalara göre (tam orta) idi?

Hüsnü ağabey, beni sıkıntıdan kurtardı:

— Dükkândan çok mu uzaktaydım?

— Epeyce. Bunları niçin soruyorsun?

— Çok merak ettim de...

— Kendin, nerede düşüp kaldığının farkında değil misin?

Hüsnü ağabey, soruşumdaki zavallılığa gülmeğe bile utanmıştı:

— Dükkânı, erken kapayacaktım...

Birden dişlerini gıcırdattı:

— Müz'iç herifin biri geldi... yapışkan karasinek gibi pis bir herif... Sözden anlamıyor... Çok canımı sıktı, teres! çok canımı sıktı!

Kafasının içindeki karanlıkları dağıtmak istiyen bir silkinişle başını iki yana salladı:

— Bu sıkıntı ile yola çıktım. Ne berbat tipi idi, değil mi? Soğuk, gözümü yıldırmaz ama, insan, önünü göremeyip adım atacağı yeri bilmezse, çok fena sersemleşiyor... Soğuk çok, bundan korkmam. Yolun çukurlarına da pek aldırış etmem; eh, bunca yıldır, ayak alışıklığı var. Fakat durmadan savrulan karlar, soluğu kesiyordu; boşluğa basar gibi yürümek başımı döndürmeğe başladı; gözlerim karardı, midem bulandı; canımı dişime taktım, düşe kalka, sendeleye yuvarlana yürümek istedim. Tipi, gittikçe ziyadeleşti, önüme beyaz bir duvar çekiyorlardı sanki... Ben, her adımda bir, bu duvarı yıkmağa, ilerlemeğe çalışıyorum... Fakat yıkılan duvarın arkasında bir duvar meydana çıkıyordu... Duvar, duvar arkasına idi... Rüzgâr, büsbütün nefesimi tıkıyordu... Nefesim kesildi... Dizlerim kesildi... Bütün kuvvetim, takatım kesildi... Nereye kadar yürüdüğümü, nerede olduğumu bilmiyordum... Bir boşluğa yuvarlandığımı biliyorum, o kadar...

Yorgun nefes alarak durdu.

— Şimdi yat, dinlen... Sonra, sabaha konuşuruz, dedim.

Hüsnü ağabey, bana, tekrar uzun uzun baktı:

— Eğer, dün, beni kurtarmış olsaydınız, belki bugünkü kadar makbüle geçmezdi; belki size, bukadar minnettar olmazdım.

Benim sormayışıma, içimden gülüyor gibiydi:

— Merak ettiğiniz halde sormıyorsunuz. Dünle bugünün ne farkı var, değil mi?

Gözleri, ince çıtırtılarla yanan sobanın ateş gözlerine dalmıştı:

— Çok canım sıkılmıştı, dedim ya, bunlar, hep canımın sıkıntısından başıma geldi. Bu, can sıkıntısı da değil... Nasıl anlatayım size!.. Bir tuhaf iç üzüntüsü... sevinç de var... Ama, ümitsiz bir sevinç...

Eline bir ciğara tutuşturdum; elleri, üşümekten değil, utancından titriyordu:

— Hakikaten mahcup oluyorum; inayet buyurun.

Ciğarasını içerken yüzüme bakmıyordu:

— Kafam karmakarışık, sinirlerim bozuk olduğu için yıkıldım; yoksa ben, kolay yıkılmam.

Sol yumruğunu göğsüne bastırarak inledi:

— Hiç yıkılmazdım, yıkılmam sanırdım. Gelgelelim, yıktılar beni..

Yazan:

MAHMUD YESARİ

Kolu yanına düşüverdi:

— Ama, ne yıkılış yıkıldım, bilseniz..

Sesi, ağır ve dertli olmasına rağmen, derdini dökmekten teselli buluyormuş gibi vakit vakit neşeleniyordu:

— Yıkıldıktan sonra çok güç ayağa kalktım.

Sakin bir gülüşle bana baktı:

— Bugünkü kalkışım gibi değil... Böyle düşüp kalkmaların hiçbir ehemmiyeti yok. İnsanın manen yıkılışı, pek müthiş birşey... Ve o zaman, düşenin kalkınmasına, kimse, hiç kimse yardım etmiyor!..

Bir ara sustu, cigarasını bir iki nefes çekti; gözleri, tekrar sobanın kırmızı gözlerine dalmıştı:

— İnsanın, kendi kendine düşmesini, düşebileceğini pek etraflı düşünemiyorum. Fakat, bir insanı, nasıl düşürdüklerini, çok, ama çok iyi biliyordum. İşte bilhassa düşürülerek düşmüş olana, kimse elini uzatmıyor... Bilâkis, herkes ondan kaçıyor...

Gözlerini ağır ağır kaldırarak, beni süzdü:

— Bu gece de düşürülmüştüm... Düşürülmüş sayılırdım... Kaldırılmıyacaktım... Taliim değişmiş olacak... Beni kurtardınız.

Vakit, epeyi geç olmuştu; onu yormamak istedim:

— Yat, Hüsnü ağabey... Sabah, uzun uzun konuşuruz.

Halinde bir tereddüt vardı:

— Yarın bendenize müsaade edersiniz.

— Senin işine karışmak istemem. Fakat erkenden gitmek yok. Şöyle vücudunu bir yoklarsın; eğer kendini iyi bulursan yola çıkarsın. Ama, nezaketen: «iyiyim!» demiyeceksin. Pek fena yerde de değilsin, sanırım. İşte, sıcacık oda. Dükkânı merak edersen, yakındayız, elhamdülillâh. Bir haber göndeririz; çırak gelir. O sıkıntıdan da kurtulursun. Seninle karşılıklı oturur, lâf atarız.

Hüsnü ağabey, tatlı bir gülümseyişle yüzüme baktı, sonra başını eğdi, odadan çıkarken, onun mırıldandığını duydum:

— İnsanları tekrar sevmeğe mi başlıyacağım?.. Başıma, yeni bir felâket mi gelecek? Taksirat daha bitmedi mi?

Bana mı söyliyordu, yoksa kendi kendine mi söyleniyordu? Pek anlıyamadım. Fakat anlamak ta istemedim; çünkü içimde, gayri ihtiyarî, bir suçlu ezası duymuştum!

* * *

Sabah, onu, giyinmiş, pencerenin yanındaki koltuğa oturmuş, karlar altında gömülü bahçeye bakıyor buldum.

Beni karşılamak için ayağa kalkışından, kendini tamamile topladığı anlaşılıyordu. Rengi, yerine gelmişti. O, yine eski Hüsnü ağabeydi. Yalnız, karşı karşı kahvelerimizi içerken, bana, eskisinden daha dost, daha aşina baktığının farkında oldum.

Bu bakış, beni hem sevindirdi, hem utandırdı. Hüsnü ağabeyin, eskisinden daha dost, daha aşina gözle bakması, şüphesiz ki büyük bir iltifattı. Ve bu iltifata da pek az insan şahit olmuştu, zannındayım. Fakat, yaptığım bir iyiliğin, herhangi bir şekilde olursa olsun, hatırlatılması, bana, daima bir eza verdiği için, sıkılıyordum.

Kafamın içini keşfetmiş gibi Hüsnü ağabey:

— Sizi, yalnız dün gece ve bu gün görmüyorum, dedi. Eğer sizi çok iyi tanımamış olsaydım, bu sabah, selâm sabah vermeden savuşur gidiverirdim. Ben, nankörlüğün, insanlar için bir kusur değil, ebedî bir ahlâk mirası olduğunu bilirim ve hiç utanmam. Sizin yaptığınız harekete karşı da, en insanca hareket, bu, olurdu.

Kulaklarıma inanamıyordum. «Çelebi», «ehlidil», «hal aşina» bildiğim Hüsnü ağabeyin, bu kadar «bedbin» olması, «bedbin düşünmesi», beni şaşırtmıştı.

O, şaşkınlığımı gördüğü halde, aldırmıyordu:

— Kimselerden bir yardım istemem, bir hizmet beklemem. Hele fedakârlığı, aklıma bile gitirmem. Buraya gelmek elimde değildi; kendime gelir gelmez, hemen davranup savuşmaklığım da biraz zorca idi. Bundan öte, beni tutan var mıydı..? Ben, burada isteğimle kalıyorum... Ve kalabiliyorum.. Sizin yaptığınızı, bu zamanda pekçok filân, demeyeceğim; kimse yapmaz.

Etrafına ağır ağır göz gezdiriyordu:

— Betbaht olmamanızı temenni ederim.

O, söyledikçe, ben, karanlık bir uçuruma kaydığımı sanıyordum.

Hüsnü ağabey, gülümsiyordu:

— Yol üstünde, bana, başkaları da rastlayabilirdi. Belki rastlıyan da olmuştur. Aldırmayıp geçiverenleri bırakalım. Onlar, zamanın model insanları... Onlardan hürmetle bahsetmeliyiz. Sizin gibi, menfaatsiz iyilik sever bir insanın da nihayet yapacağı şey, beni tanıyorsa, dükkânıma bırakmak; tanımıyorsa karakola haber vermekten ibaretti. Siz, bunların ikisini de yapmadınız.

— Bu, bir huydur, azizim!

Acır gibi içini çekti. Dayanamıyarak sordum:

— İnsanlara, seni, pek aşırı düşman görüyorum; yoksa yanılıyor mıyım?

Hüsnü ağabey, sadece:

— Ne dost, ne de düşmanım, dedi. Onlarla bütün ilişiğimi kestim. İnsanlarla olan münasebetim, yaşamak mecburiyetinden başka birşey değildir. Yaşamıya da mecbur mıyım? Bilmem... Yaşıyorum işte...

— İnsanlara, neden düşman oldun?

— Arkası var —

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN'in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz.

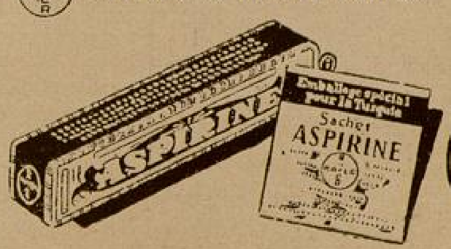

BAYER

DÜNYA ve AHRET HESAPLARI

★

— *Başı 3 üncü sayfada* —

mesi lâzımgelen "zekât„ı hesap ediyor. Bu hesap işinde de hocanın "ilim ve hüner„inin imdada yetiştiği muhakkaktır. Hoca, karakaplı kitaba, kim bilir ne külâhlar giydirmiştir.

Sesinin hafif titreyişinden arkadaşımın içinden güldüğünü seziyordum. Bahçıvanın, yanaşmalarından birine bağırdığını duyduk:

— Mustafa be! At şu cigarayı ağzından Allahını seversen... genzine duman kaçacak, öksüreceksin, elindeki saksı düşecek...

Arkadaşım gözlerini yummuştu:

— Bahçıvan, cigaraya alışkın değil de, herkesi de kendisi gibi sanıyor.

Yorgun bir gülümsemeden sonra:

— Evet, dedi. Hoca, gayet ince hesaplardan sonra, vereceği zekât miktarının tam on dört altın olduğunu anlıyor. Zekâtı vermek için de lâyıkını bulmak lâzımdır.

Birden kahkaha ile güldü:

— Hoca, lâyıkını bulmuş çoktan!

Başını tekrar yastıklara dayamıştı:

— Zekât için ayırdığı on dört lirayı koynuna koyan Hoca, doğruca Kadı efendinin evine yollanıyor; iki kafadar, karşı karşıya oturuyorlar.

Hoca, Kadıya:

— Bu seneki zekâtım, on dört lira tutuyor. Seni, müzayekada görüyorum, binaenalâzalik, bu zekâtı vermek için, seni, en münasip buldum! diyor; koynundan on dört altını çıkarıp Kadıya uzatıyor. Bu umulmadık cömertçe teklif karşısında şaşırmaktan kendini alamıyan Kadı, liraları alıp cebine atmak istiyor. O zaman, Hoca:

— Dur, senin bana on iki altın borcun yok muydu?

Diye soruyor, kadı:

— Evet, diyor, ve işin çatallaşmağa başladığını sezmekte de gecikmiyor.

Hoca:

— Borcunu, paran olduğu zaman verecektin. Şimdi, on dört liran var, işte. Yok, diyemezsin. On ikisini, ver, borcunu öde bakalım! diyor. Kadı da hoşafın yağı kesiliyor ama, kısa günün kârı iki altına razı olmaktan başka çare kalmadığını da anlıyor, ve on iki lirayı hocaya geri veriyor.

Arkadaşım, sessiz bir gülüşle, dumanlar arkasında büsbütün kaybolmuş Adalara bakıyordu:

— İki taraf ta ödeşti, gördünüz mü? Kadı ile Hoca ikisi de biribirine denk ama, bence, bu işte, Hoca daha baskın çıkmıştır.

Çünkü Hoca, hem Allaha olan borcunu ödedi, hem de dünya hesaplarındaki açığını kapadı!

Sanatkârlar Arasında

— *Başı 5 inci sayfada* —

Tahsilim vardı. Memur olmak buralarda imkânsızdı. Esasen memuriyete havesim yoktu.

Hayatımı temin için en fazla sevdiğim fotoğrafçılık san'atına sülûk ettim. Zağrepte bu san'atı iyice öğrendikten sonra Yugoslavların elinde kalan Prizrene döndüm. Burada, babamızdan kalan dükkânımızı fotoğrafa atelyesi haline koyarak çalışmaya başladım. Esaret altında çalışmak beni rahatsız ediyordu. 1930 senesinde ana vatana döndüm, İstanbula geldim ve Foto Rekor namile şimdiki atelyemizi açtım. Ve pekaz bir zaman zarfında, arkadaşım Vahidin iştirakile, müessesemizi modern bir fotoğrafhane haline getirdik. Bütün işçilerimizin büyük gayret ve mesailerile onu Türkiyenin birinci bir müessesesi haline getirmek için hiçbir fedakârlıktan kaçmıyoruz.

***

Fotoğrafhanenin kapısı önünde otomobiller durdu. Halk otomobillerin etrafını sardı, ben de merak etmiştim. İçeriye bir gelin geldi. Gelinin ayağı uğurlu mu imiş nedir, hemen arkalarından beşer, onar dakika fasılayla tam üç gelin daha gelmez mi!..

Fotoğrafhanede bir telaş baş gösterdi, sebebini kasadaki matmazele sordum. Meğer, gelinlerin biribirini görmesi uğursuzluk doğururmuş, o sebeble kimisini aşağı kata, kimisini salona, kimisini de yukarıki salona aldılar.

İnsan burada oturdukça nelere şahit olmuyor.

Bir şişman bayan geldi. Fotoğraf çektirmeden evvel şartlar koştu:

— Beni bir kere zayıf çıkartacaksınız ve tıpkı Marta Egerte benzeteceksiniz. Ben zayıf çıkmam için sabah kahvaltısı bile etmedim; dedi.

Demek ki bir sabah kahvaltısı etmemek şişman bayanı zayıf gösterecek.

Burada herşey enteresan!.. İhtiyarların genç görünmek arzuları, gençlerin ve âşıkların hep sinema artistleri gibi pozlar istemeleri ve daha buna mümasil ne is'afı güç arzular... Birçokları Tabiatın kendilerinden esirgediği güzelliklerin yaradılışını; noksanların tashihini hep sanatkârın hünerinden.. mucizeler yaratacak objektifinden bekliyorlar!.. Zavallı sanatkârlar!.. Bu ilâhi kudreti acaba fen size verebiliyor mu?..

Atletik hututunuzu muhafaza ediniz

Şişmanlıkla mücadele ediniz ve bunun en iyi çaresi olan SHORT LINIA yı giyiniz. Daimî masajının tesirile yağlı tabakayı giderir. Hususî elâstikî bir trikodan yapılmış olan SHORT LINIA adi bir külot gibi yıkanır.

Fiyatı: 10 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız:

J. ROUSSEL

Paris, 166 Bd. Haussmann

İSTANBUL, Beyoğlu

Tünel meydanı 12 No. lu.

Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.

Muayyen bir mühlet muteber olmak üzere, reklâm için her türlü rozet siparişlerini:

1000 TANESİ

90 TÜRK LİRASI

fiyat ile kabul ederiz.

Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.

N. Zigomala

Asmaaltında - Volta han No. 9

İstanbul

No. 59 *YARIM AY* BİLMECE KUPONU No. 59

Bilmece No. 59

.3 t..m.. 19..d. .e..ut..e. .l.n .d.ld.
2. ..m.u. 19...e L..a. .ul.. i..al..d.

Yukarıdaki noktaların yerleri gereken harflerle dolunca, küçük bir fasılayla kutladığımız iki sevinçli günümüz meydana gelecektir?..

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye: Bir ağrandisman ile beraber 12 kart postal fotoğraf çektirme vesikası; ikinciye: Biri kartonlu olmak üzere 12 fotoğraf ...ktirme vesikası; üçüncüye: Biri kartonlu olmak üzere 6 fotoğraf çektirme vesikası; 4 - 30 uncuya: Elli kuruşluk bir kitap; 31 - 60 ...cıya: Otuz kuruşluk bir kitap; 61 - 100 üncüye: On beş kuruşluk bir kitap.

---

57 inci sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

(*Ölürsem görmeden millette ümmit ettiğim feyzi*
Yazılsın senki kabrimde vatan mahzun ben mahzun) dur.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Beş gümüş lira: İstanbul Yeşilköy Üç...rlar sokağı No. 176 da Uzer Göken.

Kehribar ağızlık: İzmir Karşıyaka Ha...lubahçe sokağı No. 28 de Halil Kurul ya...da Muammer Ertunga.

Plâj şemsiyesi: Mersin Yıldız caddesi ...kdere sokağı No. 5 Bayan Neş'e Hızveren.

Yüz kuruşluk kitap: İstanbul Yedikule ...syon caddesi No. 109 Suzan Göker. İs...bul Gümüşsuyu Bağodaları No. 31 asteğ...n R. Atgın. İstanbul telefon direktörlüğü ...işleri memurlarından Nahide Erşen. İstan... Tophane Çubukçular caddesi No. 14 a...tman asteğmen Y. Yıldıran. İstanbul Nuru...maniye Türbedar sokak No. 1 Muallâ Ce... Abbas Gür. İstanbul zührevi hastalıklar ...kâtında memur İ. Öktem. Zonguldak Türk ...muhasebesinde Nureddin oğlu Köksel Zeki ...nız. Ankara Harp Okulu son sınıf Bl. 8 ... 5 No. 350 Enver. Ankara Öksüzce ma...llesi Yenişar sokak No. 33 Meliha. Bursa ...ar Ortapazar Satı caddesi No. 41 Hasan ...tol. Edirne Maarif caddesi No. 5 Mihrinaz. ...Lüleburgaz Tank taburu levazım yazıcısı Or... Utku.

Elli kuruşluk kitap: Konya İnhisarlar ...larından Mehmet Elman. Yozgat piyade ...yı asteğmeni Aslan elile İslâm Gündaş. ...kirdağ telgraf muhabere işyarı Ali Evren. ...talya avukat Enver yazıhanesinde daktilo ...dalı Arcan. Konya merkez sıhhiye hasta...nesinde sıhhiye başçavuşu Şerafeddin Eren. ...hisar - Manisa - İstasyon Reşatbey Garp ...desi 83 Rezan Yiğit. İstanbul piyade atış ...lu Bl. 3 Salim Birtek. İstanbul Şişhane ...ip apartmanı No. 4 Muzaffer Sındır. İs...bul Üniversite hukuk fakültesi 4890 Adnan ...nal Göksel. Kıbrıs - Lefkoşe - P. K. 252 ...sen Yüksel. Ankara E. İ. E. idaresi ge...direktörlüğü Nesrin İstek. Ankara Gazi ...ye enstitüsü Özer Kırserdarı. Diyarbekir ...raf muavinliğinde Rüştü Ayhan. Samsun ...et tahrirat kâtibi Hüsniye Aykent. Maraş ...2 Bl. 12 Yarsubay Ziya Eddin.

Yirmi beş kuruşluk kitap: Diyarbekir muhabere taburu teğmen Ziya kardeşi Şükûfe Sarıkartal. Urfa Hüseyinpaşa mahallesi No. 25 evde Hdi Günalp. Afyon Uzunçarşıda tüccardan bay Mustafa Sinan kızı Nazmiye. Urfa tütün atelyesi muhasibi kızı İclâl Akman. İstanbul Erenköy sanatoryomunda Osman Oğuz. İstanbul Beşiktaş Camlıköşk karşısı No. 4 Talât. İstanbul Nişantaşı valikonağı caddesi köşe apartman daire 5 Uzra Yoluç. İstanbul Defterdarlık 4üncü şubede Muharrem kızı. İstanbul Fatih Kıztaşı Pazaryeri sokağı No. 7 Melâhat Kuyaş. İstanbul İnönü Kız Orta Okulu S. 3 - A No. 185 Aliye Bengü. İstanbul Kandilli Kız Lisesi 832 Nihal Esat. Ankara Adliye ağır ceza mahkemesi başkâtibi Mehmet Gürelli oğlu Ali Şahap Gürelli. Ankara Recep Ulusoğlu Basımevinde dizici İ. B. Temelveren. Ankara Harp Okulu Bl. 11 den No. 531 Hüsnü Başarır. Ankara Doğanbey mahallesi Andaç sokak No. 12 Pakize Kortel. Ankara İsmetpaşa mahallesi Yiğitler sokak No. 14 Nadire Evren. İzmir Karşıyaka Şetaret sokak No. 11 de Fikret İplikçigil. İzmir Suluhan caddesi No. 22 hırdavatçı Halil Kızılağaç. İzmir Torbalıda Fahriye Sadullah Lenger. Samsun Lise 266 Reşat. Samsun Saidbey mahallesi Gazioğlu sokak No. 8 Beratiye Fırat. Sivas Metooroloji müdürlüğü Muzaffer Kayhan. Adana öğretmen okulu No. 671 Burhan Tar. Adana Erkek lisesi sınıf 4 - B No. 357 M. Ali Özgür. Aydın tahsil kontröl memuru Ahmet Akkor kızı Niruzan Akkor. Adana birinci noterlikte sekreter Ahmet Bican. Orhaniye ilçe jandarma komutanı M. Ali İşcen. Kırıkkale askerî fabrikalar operatörü doktor Kemal Sönmez oğlu Nejat Sönmez. Denizli Eskimüfti mahallesinde 21 No.lı evde Mehlika Pekacar. Burhaniye Cezaevinde Akif Tunçel.

On beş kuruşluk kitap: İstanbul Yerebatan Sabahat Gönenç. İstanbul Lâleli Mesihpaşa caddesi No. 25 Halil. İstanbul Haydarpaşa Çayırbaşı No. 2 Samiye Erim. İstanbul Eyüp Yeniçeşme Ahmeçelebi sokak No. 16 Sabahattin Diken. İstanbul Bayezit Gedikpaşa Camiişerif sokak No. 29 Sezai Aydıner. İstanbul İğrikapı Mumhane caddesi No. 15 evde Talât Sonçağ. İstanbul Üsküdar Çınar, Mutu sokak No. 2 Avni Alpkay kızı Fahrünnisa Alpkay. İstanbul Pangaltı Şafak sokak No. 79 Leylâ. İstanbul Edirnekapı Kariye Yağhane sokak No. 27 de... İstanbul Göztepe birinci orta sokak No. 16 Vedat Eren. Bursa Tarım Okulu S. 2 No. 326 Hüsnü Aksoy. Samsun ağır ceza mahkemesi kâtibi Şefik Önen. Eskişehir şimendifer depo kâtibi Emin Tüzünden Saime Tüzün. Develi Orta Okul sınıf 3 No. 90 Hayrettin. Uşak Terzi İbrahim Çolak yanında Hakkı. Eskişehir Akarbaşı mahallesi Kuv caddesi No. 87 evde Ferhunde Özkütük. Acıpayam telefon fen memuru R. Türköz. Kırklareli kadastro fen âmiri eşi Celile Sarıdoğan. Kastamonu P. T. T. muhabere memuru Mehmet Sert. Denizli Cumhuriyet müddeiumumiliği kâtibi Ahmet Osman Ellez. İzmit deniz başgediklisi Baheddin Kunter. Çorlu 3. Kor. Top. Tb. 5 Bl. gedikli erbaş M. Angün. Konya sebze pazarında Remzi oğlu Kâzım Akyollu. Salihli istihkâm taburunda asteğmen Kemal Dinçer. Alpullu piyade alayı Tb. 1 komutanı oğlu Ayhan Korkut. Erdek Öğretmen Mürüvvet. Maraş Ali Kılıç uramı Esenler caddesi No. 20 de Ankara Gazi Lisesinden K. Aydın. Balıkesir Börekçiler uramında Bostancılar sokağı No. 26 Zeynep. Çanakkale hususî muhasebe varidat kâtibi Ferit Tarhan. Orhangazi Mahkeme başkâtibi İsmail Erel kızı Nedret Erel. Ankara Askerlik dairesi hesap işyarı Osman kızı Bedia Çivril. Ankara Belediye su işleri mutemedi Akif kızı Nedime. Ankara Duatepe Gıcır Türk sokağı No. 74 Nihat Sayın. Ankara Sarıkışla alay karargâhında Döşemeci Nazmi Yücer. Ankara Akbaş mahallesi Ulukapı caddesi No. 88 de Nazire. Ankara Harp okulu 1. Tb. No. 5239 Hüsameddin. İzmir Karşıyaka Dilâver sokak No. 7 Hasan Şengün. İzmir Karşıyaka polis merkezi 257 E. Karayel. İzmir ziraat mektebi son sınıf öğrenicilerinden 67 Ferhi Güner. İzmir Buca berber Tahsin Orhun.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON,, kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile za zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

" TOKALON,, kreminin " Pembe ,, renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise " TOKALON ,, kreminin "beyaz,, renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON,, üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON,, kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız, "TOKALON,, ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.